



RUMELİSİAD

SEKTÖREL VE KENTSEL

SORUNLAR&ÇÖZÜMLER

ANALİZ

RAPORU

15.01.2025

BURSA



HAZIRLAYANLAR

YAYIN KOORDİNASYONU

YÖNETİM

Başkan: Murat EVKE

Başkan V.: Ali MUTLU

Başkan Yrd. Fahrettin ARABACI

Başkan Yrd.: Ümit OKYAY

Sayman: Ersin BİRNICAN

Genel Sekreter: Ebru YILDIRIM

Yönetim Kurulu Üyeleri: Mahir ELBİR/ Ceren OĞUL /Ali Kaan ÇİFTÇİ/ Muzaffer LOYAN/ Akın VATANSEVER/ Gülben ARDAHAN ÇETİN/ Ahmet ORTAKÇI /Gökhan MOLLA/ Nesrin ERDEM/ Gürcan BAYRAKTAR/ Dinçer SUYABAKAN/ Nilüfer TAŞAN / Naime KAŞMER/ Emrah ŞİMŞEK/Reha TOSUN/ Mümin KIRCALI

YAYINA HAZIRLAYANLAR

A. Nalan FİDAN – Sürdürülebilirlik, Enerji ve İklim Değişikliği Komite Başkanı

Salim YILMAZ-Network Komite Başkanı

İLETİŞİM

RUMELİSİAD Rumelili Yönetici Sanayici Ve İşadamları Derneği, 29 Ekim Mah Ümit Kaftancıoğlu Cad.Rumeli Sk. (Özlüce Özdilek Karşısı), Nilüfer / BURSA

15.01.2025

İçindekiler

HAZIRLAYANLAR	1
ÖNSÖZ	7
RUMELİSİAD KİMDİR?	8
RUMELİSİAD VAKFI KİMDİR?	8
Beklenti ve Hedef: Kamu Yararı Kararı	9
BÖLÜM 1	10
SEKTÖREL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ ANALİZ RAPORU	10
BURSA'DA SANAYİ	10
Üniversite-Sanayi İşbirliği	11
SANAYİDE YAŞANAN SORUNLARA GENEL BAKIŞ	12
1. Sanayi de Büyüme ve Genişleme İçin Yaşanan Sorunlar	12
2. Kontrol Edilemeyen Maliyet	13
3. Finans	13
4. Yatırımlar	14
5. İhracat	14
6. Belirsizlikler Konusu.....	15
7. Personel İstihdamı	15
8. Başarılı Modellerden Çıkarımlar	15
9. Sanayide GZFT Analizi	17
BURSA'DA YEREL KENTSEL VE SANAYİ SEKTÖRLERİ	18
BÖLÜM II.	20
SEKTÖRLER ANALİZİ	20
ÇALIŞMA YÖNTEMİ	20
1. GIDA SEKTÖRÜ ANALİZİ	20
2. LOJİSTİK SEKTÖRÜ ANALİZİ	23
Lojistik Terminal İhtiyacı	23
Lojistik Köy Veya Lojistik Ticaret Bölgeleri:.....	23
BTSO Teknosab Lojistik Teknopark.....	23
Diğer Sorunlar ve Çözüm Önerileri	23
3. İNŞAAT SEKTÖRÜ ANALİZİ	24

4. MOBİLYA SEKTÖRÜ ANALİZİ	28
4.1. Ekonomik Koşullar ve Enflasyon	28
4.2. Kur Problemleri ve İhracat Zorlukları	28
4.3. Verimlilik ve Otomasyon	28
5. DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ ANALİZİ	29
5.1. Hammadde ve Maliyet Sorunları.....	29
5.2. Yeşil Üretim ve Sürdürülebilirlik	29
5.3. Lojistik ve Depolama Sorunları	29
5.4. Ticaret ve Hukuki Sorunlar	29
6. TEKSTİL SEKTÖRÜ ANALİZİ	30
6.1. Uluslararası Rekabet.....	30
6.2. İhracat ve Teşvik Engelleri	31
6.3. Maliyet ve Operasyonel Zorluklar	31
7. TURİZM SEKTÖRÜ ANALİZİ.....	31
7.1. Tarihi Zenginlikler	32
7.2. Doğal Güzellikler ve Rekreasyon Alanları	33
7.3. Kültürel Peyzaj Alanları.....	33
7.4. Yöresel Lezzetler ve Gastronomi Turizmi	33
7.5. Kültürel Etkinlikler ve Festivaller	34
Çözüm Öneriler	34
8.KİMYA SEKTÖRÜ ANALİZİ	34
8.1. Sanayi Çeşitlendirmesi.....	34
8.2. Kimyasal Hammaddelerde Yerli Üretim	35
8.3. Devlet Teşvikleri	35
8.4. Kimyasal Risk Yönetimi ve Denetimler	35
8.5. Yasal Düzenlemeler ve Mesleki Yeterlilik	35
8.6. REACH (KKDİK) Yönetmeliği ve Takip Zorlukları	36
8.7. Kimyasal Kullanımı Bildirimleri	36
8.8. Çek Kullanımı	36
9.MADENCİLİK SEKTÖRÜ ANALİZİ	36
9.1. Uzayan İzin Süreçleri	36
9.2. Yüksek Maliyetler	37
9.3. Vahşi Madencilik ve Algı Sorunu.....	37
9.4. Personel Eksikliği	37
9.5. Devlet Payları ve Ruhsat Hakları.....	37
9.6. Yasal Uyuşmazlıklar	38

9.7. İzin ve Ruhsat Sorunları	38
10.MAKİNE SEKTÖRÜ ANALİZİ	38
10.1. İhracatta Rekabet ve Lojistik Engeller	38
10.2. Hammadde ve Maliyet Artışları.....	38
10.3. Teknolojik Yenilik ve Dijitalleşme Zorunluluğu	39
10.4. Kalifiye İş Gücü Eksikliği	39
10.5. Yüksek Enerji Maliyetleri	39
10.6. Finansman ve Sermaye Erişimi	40
11.OTOMOTİV SEKTÖRÜ ANALİZ	40
11.1 Ekonomik Sorunlar	40
11.2 Çevresel ve Yasal Sorunlar.....	41
11.3 Tedarik Zinciri Sorunları.....	41
11.4 İşgücü Sorunları	42
11.5. Teknolojik ve Yapısal Reformlar	42
12. KÂĞIT - AMBALAJ - BASIM - YAYIN - REKLAM SEKTÖRÜ ANALİZİ	43
12.1. Hammadde Tedarik Sorunları.....	43
12.2. Yüksek Enerji Maliyetleri	43
12.3. Dijitalleşme ve Teknolojik Yatırımlar	43
12.4. Kalifiye İş Gücü Eksikliği	44
12.5. Rekabet ve Pazarlama Sorunları.....	44
12.6. Geri Dönüşüm Eksikliği	44
13.ELEKTRİK - ELEKTRONİK SEKTÖRÜ ANALİZİ	44
13.1. Artan Maliyetler ve Rekabet Koşullarındaki Dengesizlik	44
13.2. Yüksek Personel Maliyetleri	45
13.3. Yurtdışı Pazar Daralması ve Çin Etkisi.....	45
13.4. Devlet Teşviklerinin Sınırlanması.....	45
13.5. Elektrik-Elektronik Sektöründe Yerli Üretim Teşviki.....	45
13.6. Elektrik-Elektronik Risk Yönetimi ve Denetimler	45
13.7. Yasal Düzenlemelere Uyumluluk ve Bilinçlenmenin Artırılması	45
13.8. Ticari İşlemlerde Belirsizlikler	45
13.9. Akademik Yapılar ve Sanayi İş Birliği	46
14. DIŞ TİCARET SEKTÖRÜ ANALİZİ	46
14.1. Gümrük ve Lojistik Sorunları	46
14.2. Döviz Kuru Dalgalanmaları	46
14.3. Pazar Çeşitlendirme Eksikliği	46
14.4. Finansman Erişim Sorunları.....	46

14.5. Ticari Mevzuat ve Sertifikasyon Süreçleri.....	47
14.6. Dijitalleşme Eksikliği	47
14.7. Diğer Sorunlar.....	47
15. SOĞUTMA SEKTÖRÜ ANALİZİ.....	48
15.1. Teknik Eğitim ve Yetersiz Bilgi	49
15.2. Gıda Güvenliği ve Soğutma.....	49
15.3. KDV İadeleri ve Bürokratik Engeller.....	49
15.4. Karbon Ayak İzi ve Çevresel Yönetim Eksiklikleri.....	49
Çözüm Önerileri.....	50
15.1. Eğitim ve Sertifikasyon Programları	50
15.2. Ar-Ge Desteği ve İhracat Teşvikleri.....	50
15.3. Soğutma Gazlarına Yönelik Uluslararası Yönetmelikler	50
15.4. Karbon Ayak İzi Yönetimi İçin Yazılım Çözümleri	50
15.5. KDV İade Süreçlerinin Hızlandırılması.....	50
15.6. Gıda Güvenliği ve Soğutma Kapasitesinin Arttırılması.....	50
BÖLÜM 3	52
KENTSEL SEKTÖREL SORUNLAR.....	52
1. ULAŞIM.....	52
1.1. Uluslararası Havaalanı	52
1.2. Demiryolu	52
1.3. Yeni Rota Hızlı Feribot	52
1.4. Bursa – İstanbul- İzmir Otobanı	52
1.5. Kent İçi Ulaşım	53
1.6. Otopark İhtiyacı	54
1.7. Bisiklet Yolları	54
2. SANAYİLEŞME	54
2.1. Sanayide Desantralizasyon	54
2.2. Planlı Sanayileşme	55
2.3. Küçük Sanayi de Yenilenme ve İhtiyaç Programı	55
2.4. Sanayide Niteliği arttırmak ve Kaybetmemek- Dünya Rekabeti.....	55
2.5. Sosyal Katılım ve Rekabetçi Stratejiler	56
2.6. Kalifiye Eleman İhtiyacı.....	56
3. ÇEVRE.....	56
3.1. İçme Suyu	57
3.2. Atık Su.....	58

3.3. Atık Yönetimi	58
3.4. Hava Kirliliği	58
3.5. Koku Problemi	59
3.6. Gürültü	59
3.6. Görüntü	59
4. İMAR VE PLANLAMA	60
4.1. Plansız Yapılaşma Sorunu	60
4.2. Deprem Gerçeğinde Konut Alanları.....	61
4.3. Yeni Yerleşme Alanları	61
4.4. Derelerin Islahı ve Kentsel Peyzaja Katkı	62
4.5. Arıtılmış Suların Yeniden Kullanımı.....	62
4.6. Güneş Enerjisi Kullanımı	62
4.7. Turizmin desteklenmesi.....	62
4.8. Tarım Alanları ve Kullanımı.....	63
4.9. Bürokratik Süreler Hızlanmalı.....	63
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	63
<i>KATKIDA BULUNAN RUMELİSİAD ÜYELERİ/ TEŞEKKÜR</i>	<i>64</i>

ÖNSÖZ

Değerli Vekillerim;

Rumelili Yönetici Sanayici ve İş Adamları Derneği (RUMELİSİAD) olarak, ekonomimizin dinamik ve değişen yüzünde farklı sektörlerdeki iş dünyası ve sanayicilerimizin karşılaştığı sorunları ve bu sorunlara yönelik önerilerimizi içeren "Sektörel Sorunlar ve Çözümleri" başlıklı hazırladığımız raporu sizlerle paylaşmaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

Bursa merkezli olarak 2006 yılında kurulan RUMELİSİAD; bugün itibarıyla 12 farklı Balkan ülkesinde 300'ü aşkın üyesi, 26 farklı sektörde 55 binden fazla çalışanı, 36 farklı ülkede milyonlarca dolarlık yatırımı bulunan ve 122 farklı ülkeye yönelik 2,5 milyar doları aşan ticaret hacminin temsilcisi konumunda yer alıyor.

RUMELİSİAD olarak, pek çok farklı sektörde faaliyet gösteren üyelerimizle birlikte; üretimden istihdama, ihracattan teknolojiye kadar, birçok alanda ülkemize ve küresel ekonomiye önemli katkılar sağlamaktayız.

Bu bağlamda, sektörlerimizin yaşadığı sorunları ve bu sorunların çözümüne dair önerilerimizi siz kıymetli karar vericilerle paylaşmanın, ülkemizin ekonomik büyümesine ve kalkınmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Büyük bir özenle hazırladığımız bu rapor, üyelerimizin sahadaki gözlemleri, deneyimleri ve analizleri sonucunda hazırlanmış olup, siz değerli yetkililerimizin dikkatine sunulmuştur.

Amacımız, sektörlerimizin daha rekabetçi, sürdürülebilir ve yenilikçi bir yapıya kavuşmasını sağlamak için gerekli adımların atılmasına katkıda bulunmak ve ülke ekonomimizin gelişimine değer katmaktır.

RUMELİSİAD olarak, sektörlerimizin gelişimi ve ülkemizin ekonomik geleceği için her zaman iş birliğine açık olduğumuzu belirtir, raporumuzu değerlendirmenizden dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Murat EVKE

RUMELİSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

RUMELİSİAD KİMDİR?

RUMELİSİAD Vizyonu, Rumeli kökenli girişimcilerin Türkiye'deki ve Balkanlardaki sesi olmak ve dünyaya tanıtmaktır. RUMELİSİAD, Türkiye'nin özellikle Balkanlardaki ekonomik gücünü ve üretim potansiyelini en iyi şekilde değerlendirerek ulusal ve uluslararası ekonomik politikaların oluşturulmasına, Türkiye'nin Balkanlardaki coğrafi ve stratejik gücünü ön plana çıkarmak suretiyle, tanıtımına katkıda bulunmaktadır. Derneğimiz Türkiye'nin uluslararası ekonomik, sosyal ve kültürel ilişki, iletişim, temsil ve işbirliği ağlarının geliştirilmesini amaç edinmiştir.

RUMELİSİAD Misyonu, Anayasamızın öngördüğü esaslara ve Atatürk ilkelerine uygun olarak, Rumeli kökenli Yönetici ve İş İnsanlarının liderlik vasıflarını, sosyal sorumluluklarını ve dayanışma ruhunun geliştirilmesine katkı sağlayarak, kültürler arası sosyal ve ticari köprü vazifesi görmek ve tüm toplumun sosyal ve ekonomik düzeyinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

2006'da Bursa'da kurulan RUMELİSİAD bugün; 11 farklı balkan ülkesinden 300'ün üzerinde üye, 30 farklı sektörde 60 binden fazla çalışan, 38 farklı ülkede milyonlarca dolarlık yatırım ve 120 farklı ülkeye yönelik 2,5 milyar doları aşan ticaret hacminin temsilcisi konumundadır.

Her geçen gün birbirinden başarılı etkinliklerle adından söz ettiren RUMELİSİAD, birçok başarılı projeye imza atarak ülkeler arası ekonomik ilişkilerin gelişimi için çaba göstermiştir. İlki 2012 yılında hayata geçirilen RUMELİSİAD Uluslararası Balkan Ekonomi Zirvesi ile birlikte tüm Balkan ülkelerinden gelen konuklar Bursa'da ağırlanmaya başlanmıştır. Her geçen yıl daha da güçlenen bir program ile yapılan zirveye Balkan ülkelerinden iş insanları ve kamu yöneticileri katılmaktadır.

Her sektörde temsilci üyeleri ile birlikte Bursa'nın sektörel ve kentsel sorunları ve Çözüm önerileri tespitleri ile bu çalışmayla şehrimize, ülkemize ve topluma katkı sağlanarak fayda sağlanması hedeflenmektedir.

RUMELİSİAD VAKFI KİMDİR?

RUMELİSİAD, Rumeli kökenli sanayici, yönetici ve iş adamlarının, bugünkü maddi ve manevi seviyelere kavuşmalarına sebep ve destek olan memleketleri, Türkiye Cumhuriyeti'ne vefa borcu olarak, bugüne kadar yapabildikleri hayır işlerine imkân vermesi amacı ile 2017 yılında RUMELİSİAD Vakfı'nı kurmuştur.

RUMELİSİAD Vakfı, ülkemizin, milletimizin ve RUMELİ coğrafyasında yaşayan akraba ve vatandaşlarımızın yararına sunulmuştur. Vakfın temel amaçlarından olan, Eğitime Destek faaliyetlerimiz gelişerek devam etmektedir. Vakıf Teknik Eğitimi geliştirmek ve nitelikli teknik elemanların yetiştirilmesi amacıyla, Mesleki Teknik Eğitimi destekleyen faaliyetlere öncülük etmekte, Meslek Liselerinde öğrenim gören başarılı öğrencilere burs vermektedir.

Kurumsal bir yapı ile, Millî Eğitim Bakanlığı onayında Bursa Millî Eğitim İl Müdürlüğü ile protokol imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında Hürriyet Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve Görükle Mesleki Teknik Anadolu Lisesi destekleme faaliyetlerimiz hızla devam etmektedir. Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde kariyer günleri gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin bilgi ve görgülerini arttırmak, yeni teknolojiler ile tanışmalarını sağlamak üzere Fuar ve Fabrika Gezileri düzenlenmektedir.

Projeler sürdürülebilir bir yapıya kavuşmuştur. Önümüzdeki dönemde, birçok meslek dallarında da öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirecek faaliyetler yapılacaktır. Döner sermaye alt yapısının kurulması için okullarımız teşvik edilmekte olup, Millî Eğitim Bakanlığı önerilerimiz doğrultusunda, Hürriyet MTAL'de döner sermaye faaliyeti başlamıştır. Bu faaliyetlerimizi artarak devam ettirerek okullara düzenli gelir getirecek projeler üzerinde okullarımız ile birlikte çalışılmaktadır.

Beklenti ve Hedef: Kamu Yararı Kararı

Mesleki teknik eğitim, temel eğitimidir. Sanayimizin nitelikli eleman ihtiyaçlarını karşılamak için projeler geliştirmek, en önemli hedefimizdir.

Vakfın gelirlerini arttırmak, Eğitim ve Öğretime destek olacak kurumsal maddi yapının kurulması önem arz etmektedir. Bu hususta, RUMELİSİAD ve RUMELİSİAD Vakfı, tüm Üyelerimizin katkı sağlaması için yakın temaslara devam etmektedir.

RUMELİSİAD Vakfının “Kamu Yararına Çalışan Vakıf” olarak gerekli çalışmaların yapılması eğitime destek, yeni eğitim merkezlerinin oluşturulması, meslek insanları yetiştirilmesi vb. önemli amaçlar için büyük önem arz etmektedir. Bu konuda hükümetimizden destek beklenmektedir.

BÖLÜM 1

SEKTÖREL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ ANALİZ RAPORU

Türkiye Sanayi Politikasında temel hedefler olarak, artan dünya rekabeti şartları altında sanayinin rekabet gücünü ve verimliliğini artırmak, dışa dönük bir yapı içerisinde sürdürülebilir gelişmeyi desteklemek ve muhafaza etmek olarak belirlenmiştir. Bu hedefe, piyasa şartlarında ve uluslararası anlaşmalarla uyumlu bir biçimde ulaşılabilecektir.

Sanayi; olabildiğince yerel kaynakları harekete geçiren, çevre normlarına uygun üretim yapan, tüketici sağlığını ve tercihlerini gözeterek, yüksek nitelikli insan gücü kullanan, stratejik yönetim anlayışını uygulayan, Ar-GE'ye önem veren bir sektördür. Sanayide teknoloji üreten, özgün tasarım ve marka oluşturarak uluslararası pazarlarda yerini alacak KOBİ'lerin desteklenmesine, yenilik yapabilme sistemlerinin geliştirilmesine ve yeni girişimcilerin teşvik edilmesine özel önem verilmelidir.

Kalkınma planları ve ülkenin uluslararası taahhütleri çerçevesinde teşvik politikalarının temel hedefi, yerli ve yabancı yatırımların desteklenmesi suretiyle bölgesel dengesizliklerin giderilmesi, sanayinin rekabet gücünün artırılması ve yeni istihdam imkânlarının oluşturulmasıdır. Bu bağlamda, ana başlıklar itibarıyla ilke ve politikalar şöyledir:

- İhracatın Artırılması,
- Yatırımların Teşvik Edilmesi,
- Teknolojik Kapasitenin ve Ar-Ge'nin Geliştirilmesi,
- Kalite ve Verimliliğin Artırılması,
- İş gücünün Geliştirilmesi,
- KOBİ'lerin ve Girişimciliğin Geliştirilmesi,
- Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Sanayi Bölgeleri,
- Sürdürülebilir Gelişmenin Sağlanması,
- Rekabet Ortamının Oluşturulması.

BURSA'DA SANAYİ

Bursa, Türk ekonomisinin geliştirilmesi ve ona yeni ivmeler kazandırılmasında aktif ve yönlendirici bir gücü temsil etmektedir. Ülke ve bölge ekonomisinin gelişmesine, ihracat yönüyle döviz girdisi sağlanması ve sanayi altyapısının güçlenmesine sağladığı katkılarla Bursa, ekonomik açıdan büyük bir dinamizm sergilemektedir. Bursa'da ekonomik değerlerin geleneksel yapısı, çeşitliliği ve zenginliği, şehre ticaret ve sanayi kenti vasfını kazandırmıştır. Bursa'nın ekonomik yapısı içerisinde ülke ekonomisini temsil eden temel sektörler en önemli

yeri işgal etmektedir. Özellikle imalat sanayinin Bursa'da hızlı bir gelişme göstermesi; istihdama, üretime, gelir seviyesinin artmasına, yeni kapasiteler oluşturulmasına, devlet gelirlerinin vergi yoluyla arttırılmasına ve ihracat yoluyla döviz girdisi sağlanmasına katkıda bulunmuştur.

Bursa, son yıllara kadar ülkemizin tekstil kenti olarak ön plana çıktıysa da, ana otomobil üreticilerinin fabrikalarını kentte kurmalarının da etkisiyle kentin otomotiv sektöründeki ağırlığı giderek artmaktadır.

Bursa'nın imalat sanayi içerisinde, ülke ekonomisi açısından önem teşkil eden daha pek çok sektör, belirli ağırlıklara sahip bulunmaktadır. Bunlar içerisinde, kimya, deri konfeksiyon, demir-çelik, metal ana sanayii, çimento, madeni eşya, mobilya, inşaat taahhüt sektörleri en önemlilerindedir.

Sanayi tesislerinin sayısı, kurulu güç kapasitesi miktarı itibariyle, Türkiye'nin Sanayi Merkezi durumunda olan Bursa'nın ticaret, sanayii, tarım, turizm ve hizmet sektörlerinde meydana gelen hızlı gelişmeler, istihdamda da önemli artışlar meydana getirmiştir.

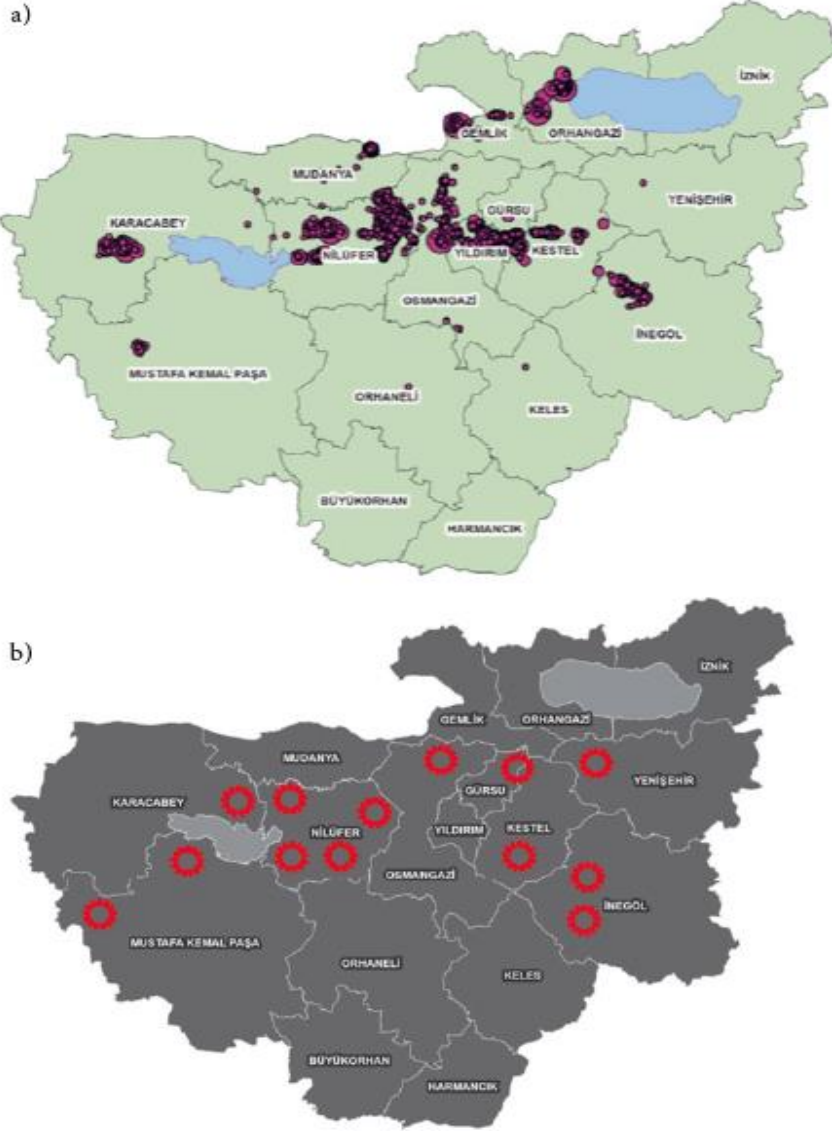
İhracatta ise özellikle çok çeşitli kumaş, hazır giyim suni ve sentetik iplik, havlu-bornoz, pamuk ipliği, makine, otomobil ve yedek parça, çeşitli gıda maddeleri, yaş meyve ve sebze, deri konfeksiyon, tütün, zeytin gibi maddelerin dış satımı ön plana çıkmaktadır. İhracatta, sanayi ürünlerinin payı ise %90 seviyesindedir. Bu ürünler içerisinde de tekstil dokuma, hazır giyim, otomotiv, makine ve madenî eşya, gıda, deri hazır giyim sektörlerine ait olanlar, ilk sıraları oluşturmaktadır.

Bursa Organize Sanayi Bölgesi, Türkiye için ilk ve örnek bölge olma sıfatıyla, ülke ve bölge ekonomisi açısından çok büyük bir değer ifade etmektedir. Halen bölgede 180 civarında tesis faaliyette bulunmaktadır. Sanayinin, bir disiplin içerisinde ve tüm altyapı sorunları halledilmiş vaziyette gelişmesine büyük hizmetler veren bölgemiz, planlı kalkınmada belirlenen hedeflerin büyük ölçüde yerine getirilmesinde de, önemli rol oynamaktadır.

Üniversite-Sanayi İşbirliği

Globalleşen dünyada ortaya çıkan ticarî ve politik rekabet ortamında Türkiye'nin teknoloji üretmesi şarttır. Bu çerçevede üniversite-sanayi işbirliği büyük önem taşımakta ve bugün gelişmiş ülkelerin gayri safi millî hasıladan Ar-Ge harcamalarına ayırdıkları pay %2-3 şeklinde gerçekleşmektedir. Bu oran ülkemizde ise %0,5 seviyesindedir. Bu nedenle ülkemizin kalkınmasını gerçekleştirmek için, üniversite ile başta burs ve staj olmak üzere, AR-GE, proje geliştirme, teknoloji ve inovasyon vb. çeşitli ilişkiler kurulmalıdır.

Bursa'da Sanayi Durumu a) Sanayi Yoğunlaşması b) Organize Sanayi Bölgeleri



Kaynak: (Kaynak: BEBKA, 2020, Bursa Organize Sanayi Bölgeleri,

SANAYİDE YAŞANAN SORUNLARA GENEL BAKIŞ

1. Sanayi de Büyüme ve Genişleme İçin Yaşanan Sorunlar

Bursa'da sanayi bölgelerinin çoğu doluluk seviyesine ulaşmış durumdadır. Bursa OSB – Nosab – Dosab – Hosab - Çalı bölgeleri %90 un üzerinde doluluk oranındadır. Kayapa Osb yaklaşık %80 civarında. Bu bilgilere istinaden yerini büyütmek isteyen veya yeni bir yer arayışında olan arz olmadığı için talep artışı yaşandığından talebine uygun yeri bulmakta zorlanmaktadır. Bulduğu takdirde de rakamlar kontrol edilemeyen seviyeler gelmiş olmaktadır. Özellikle de son 2 yıldan beri enflasyon kaynaklı ciddi anlamda artışlar gözlenmektedir. Planlı yeni sanayi alanlarının olmayışı ve taleplerinde olması fiyatları kontrol edilemez hale getirdi. Bu süreçte tarımsal alanları da plansız ve kaçak bir şekilde yapılaşmaya teşvik ettiği

gözlenmektedir. Bu da haksız rekabet ve kaçak yapılaşmaya yol açmaktadır. Diğer bir konuda sanayicinin yeni fabrika alanları kurması için arsa maliyetleri inşaat maliyetlerinin ciddi anlamda yüksek hale gelmesi yatırım yapacak firmaları eğer yatırım teşvik belgesi veya destekler yok ise sanayici yatırım altında ya eziliyor ya da kalıyor.

Çözüm Önerileri

Yeni planlı sanayi alanlarının belirlenmesi ve kurulması için çalışmaların yapılması ve kısa vadede sonuçlandırılması gerekmektedir. Belirlenen sanayi alanlarının kurulmasına istinaden büyümeye ihtiyacı olan, yeni yatırım yapacak doğru firmalara tahsis edilmesinin sağlanmasıdır. Bu çalışmaya istinaden sanayi dışı tarımsal alanlara kaçak yapıların önüne geçilmesi sağlanabilir. Bununla birlikte arz artmasından dolayı taleplerde düşüşün oluşması ile fiyatların durağan sürece girmesi sağlanabilir.

2. Kontrol Edilemeyen Maliyet

Üretim, iş, ciro, ihracat olmasına rağmen enflasyon ve vs. kaynaklı kontrol edilemeyen giderler konusu sanayici ve ciddi anlamda tatsız ve isteksiz duruma getiriyor. Bu da kar marjlarında düşüşe sebep olduğu yorumlanıyor. Bu sürecin devam etmesi yatırımdan ve büyümeden uzaklaşmaya sebep olduğu gözlenmektedir. Örnek olarak; kasım ayı TÜİK kira artış oranı %62,02 olarak açıklanmıştır. Sanayici kirası 100-tl. den 162,02-tl. ye çıkmış oluyor. Ancak bunu ve buna benzeyen diğer artış oranlarını iş yaptığı firmaya bu oranda yansıtıyor. (özel butik iş veya tek distribütörlük yapmadığı sürece) Bu da firmaların her geçen gün kar marjlarını aşağıya çekmelerine sebep olmaktadır.

Çözüm Önerileri

Bakanlığın uyguladığı ekonomi politikaları ve iç piyasa doğru fiyat denetimleri ile enflasyonun düşüşe geçmesi sağlanıp, piyasalarda güven ortamının oluşması ile istikrarlı ve sürdürülebilir piyasalar oluşmalıdır.

3. Finans

Özellikle büyük firmaların ödeme konusunda öteleme veya ertelemeleri piyasaları daha daraltmaya ve finansa erişimde ciddi sorunlar yarattığı belirtilmektedir. Buna bir de bankaların kredi kısıtlamaları, kredi faiz oranlarının yüksekliği eklenince çok ciddi anlamda nakit ve ödeme denge bozukluğu kaynaklı firmaları zincirleme olarak zora sokmaktadır.

Çözüm Önerileri

Banka faiz oranlarının düşürülmesi, firma, şirket ve Kobilere kredi imkânlarının sağlanması ile ödeme ve finans dengelerinin sürdürülebilir ve paranın piyasada nakit akışının sağlanmasıdır.

4.Yatırımlar

Sanayide eskisi gibi yatırım iştahı kaçmış durumdadır. Mevduat faizlerinin ciddi anlamda artması, borsa ve diğer yatırım araçlarının da bazı durumlarda avantajlı olması durumunda önceliğini, üretmeden, oturduğu yerde kazanca teşvik etmektedir. Gayrimenkul yatırım dışında makina ve teçhizat alımı bile yapmak istemiyor. Bunlara ilave olarak kiracısı olan bazı yatırımcılarda enflasyon dan dolayı kiracılarından aldıkları kira gelirlerinde güncel rakamı yakalayamadıkları için (kira geliri ile gayrimenkul değeri arasında makasın açılması) karşılıklı da sulh yolu ile uzlaşma sağlayamadıkları için satma, yeni yatırımlardan uzaklaşma veya davalık olduğunu duyuyoruz. Örnek 2024 yılı 7.aya kadar konutlarda kira artış oranı %25 sınırı olması gibi. Yatırım süreçleri öncelikli veya yatırım kaynaklı ihtiyaç değil ise rayiç değerinin çok altında olmadıkça veya amortisman süresi avantajlı olmadıkça talep oluşturmak istemiyorlar.

Çözüm Önerileri

Yatırımın artması için öncelikle banka faiz oranlarının düşürülmesi, maliyetlerin kontrol edilebilir seviyede olması (bunun içinde enflasyonun düşmesi gerekir) . Ayrıca yeni planlı bölgelerin açılması ile arz artışına istinaden arsa rayiçlerinin piyasa rayiçlerine gelmesinin sağlanması ile kısmi de olsa taleplerin artacağı düşünülmektedir.

5.İhracat

İhracat ta ciddi anlamda kan kaybı olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak kur un uzun süreden beri stabil kalması ve iç piyasada kontrol edilemeyen genel giderler firmaları ciddi anlamda iş kaybına sebebiyet verip, rekabet edemez hale getiriyor. İşi alması için alınan hedef fiyatların ya zararına iş yapmasına veya işi kaybetmesine neden oluyor. Genel anlamda bu tür yaşanan süreçler ülkemizi tercih edilir durumdan çıkarmış oluyor. Buda yatırımları ve ihracatımızı ciddi anlamda düşürmüş oluyor.

Çözüm Önerileri

İhracatın artması için öncelikle kontrollü bir şekilde döviz artışının sağlanması gerekiyor veya enflasyonun düşürülmesi ile kontrol edilemeyen giderlerin stabil hale gelmesi gerekir. Çünkü kur' un uzun süreden beri stabil kalması enflasyon oranı ile arasındaki farkın açıldığından dolayı yurtdışına iş yapan firmalar rekabet edemediği için ciddi anlamda iş kaybına neden oluyor. Ana konu olarak; kur, enflasyon ve maliyetlerin doğru orantı olarak seyretmesini sağlayıcı politikalar uygulamak önem arz etmektedir.

6. Belirsizlikler Konusu

Piyasanın en önemli konusu belirsizlikler ve güven konusudur. Kur artarsa, firma konkordato ilan ederse, çalıştığım firma batarsa, çeki ödenmezse, fiyatlar daha da artarsa, mal sahibi fazla kira artışı isterse gibi ve daha bir çok örnek verilebilir.

Çözüm Önerileri

Uygulanan politikalar ile faiz, kur, teşvik, AR-GE, vergi, konkordato, istihdam, bürokrasi, ihracat, ithalat, yatırım, büyüme, maliyet vs. gibi konuların firmalara yük olmaktan veya dara sokmaktan ziyade daha rahatlatıcı ve çözüm odaklı olarak güven ortamının oluşması piyasaları rahatlatıcı ve büyüme, yatırım odaklı çalışmalara teşvik eder.

7. Personel İstihdamı

Her geçen gün firmaların çalışacak veya yetiştirilecek personel konusundaki sorunları artarak devam ettiği gözlenmektedir. Giren personelin işi öğrenip, yetişip, uzun vadeli çalışma sürelerinin ciddi anlamda azaldığı belirtilmektedir. Çıraklıktan yetişen öğrenci veya genç yok denecek kadar az olduğu gözlenmektedir. Normal çalışanlarında da mesai saatleri içerisinde verimlerinin %100 den %50-%70'i geçmediği belirtilmektedir. Sektör temsilcilerinden geçmişte 2 kişinin aynı zamanda yaptığı işi şimdi 4 veya 5 kişi gibi yapıldığı bilgisi alınmıştır. Burada geleceğimiz için meslek liselerindeki öğrencilerimizin mesleklerini sahiplenip, sürdürülebilir olması ciddi önemlidir. Yetişen gençlerin üretimden uzak daha rahat iş olanakları için mağazalarda satış, pazarlama gibi alanları seçtikleri belirtilmektedir. Daha temiz, ferah ve cep telf. ile rahat teması gibi. Burada üreten sanayide çalışan genç nesillere daha farkındalıklı imkanlar, erken emeklilik, prim, maaş, sosyal güvence gibi teşvik edici şartlar oluşturulabilir.

8. Başarılı Modellerden Çıkarımlar

Sanayi üretiminin ihtiyaçlarına uygun modern tesisler oluşturmak, rantı önleyerek üretim odaklı bir ekosistem yaratmak ve sanayicilerin başka sektörlere kaymasını engelleyerek Türkiye'nin cari açığını azaltmak için 2 başarılı model bulunmaktadır.

1. İtalya Modeli:

Rantı Önleyen Uzun Vadeli Planlama: Devlet, sanayicilerin taleplerini 10 yıl boyunca analiz ediyor. Bu süreç kamuya duyurulmadan, bölge seçimleri ve altyapı hazırlıkları tamamlanıyor.

Üretim Odaklı Yatırım: Sanayiciler, tesis alanlarını dönümü sabit bir fiyatla (örneğin, 55.000 Euro) satın alıyor. Bu sistem rantı tamamen engelleyerek, sanayicilerin sermayelerini arsa yerine üretim teknolojisi, makine parkı ve kalite geliştirme için kullanmalarını sağlıyor.

Sosyal ve Çevresel Hizmetler: Bölgelerde yol, bisiklet yolları, metro bağlantıları, iş yeri hekimi, kreş gibi altyapılar önceden hazırlanıyor. Bu, çalışanların yaşam kalitesini artırıyor ve sanayicilerin bölgeye olan güvenini pekiştiriyor.

Mülkiyet Kısıtlamaları: Sanayiciler tesislerini 25 yıl boyunca satamıyor ve bölgeye yeni sanayici alınmıyor. Bu, bölgelerin uzun vadeli istikrarını sağlıyor.

2. Almanya Modeli:

Sanayi TOKİ Uygulaması: Almanya’da devlet, sanayi bölgelerine özel olarak üretim tesisleri inşa ediyor ve bu tesisleri uygun fiyatlarla sanayicilere kiralanmaktadır.

Yer Problemi Çözümü: Bu model, sanayicilere hem maliyet avantajı hem de tesis bulma sorununu ortadan kaldırmaktadır.

Üretim ve Teknoloji Odaklı Yatırım: Sanayiciler, sermayelerini inşaat yerine üretim kalitesini artırmak, teknolojiye yatırım yapmak ve küresel rekabet gücünü artırmak için kullanmaktadır.

Türkiye’nin Durumu ve Çözümler

Türkiye’de sanayi bölgelerindeki yer problemleri, üretime odaklanmayı zorlaştırarak sanayicilerin başka sektörlere (özellikle inşaat) yönelmesine neden olmaktadır. Bu durum, sanayi üretiminde kayıplara yol açarken Türkiye’nin cari açığını daha da arttırmaktadır.

1. Sanayi TOKİ Modeli

- Devlet, sanayi bölgelerinde üretime uygun tesisler inşa ederek sanayicilere uygun maliyetle kiralayabilir.

- Bu tesisler, standart üretim ihtiyaçlarını karşılayacak altyapı ve teknolojiyle donatılabilir.

2. Uzun Vadeli Planlama

- Sanayi bölgeleri için önceden ihtiyaç analizleri yapılmalı ve altyapı yatırımları tamamlanmalıdır.

- Bölge planlamaları, rant spekülasyonlarına izin vermeyecek şekilde yönetilmelidir.

3. Üretim Odaklı Teşvikler

- Sanayicilere uygun faiz oranlı krediler sunularak, inşaat gibi sektörlere yönelmeleri yerine üretime ve teknolojiye yatırım yapmaları teşvik edilmelidir.

4. Cari Açığı Azaltacak Politikalar

- Yerli üretim teşvik edilerek, ithalat bağımlılığının azaltılmasına odaklanılmalıdır.
- Özellikle makine, teknoloji ve ekipman üretimi için sanayicilere özel destekler sağlanmalıdır.

5. Sosyal ve Çevresel Altyapı

• Yeni sanayi bölgelerinde çalışanların yaşam kalitesini artıracak sosyal altyapılar (kreş, bisiklet yolları, metro/demir yolu bağlantıları, iş yeri hekimi gibi) önceden planlanmalıdır.

Sonuç

Hem İtalya hem de Almanya modelleri, sanayi bölgelerinde yer problemlerini çözerek üretim odaklı bir ekonomi oluşturmak için etkili yaklaşımlar sunuyor. Türkiye, bu modellerden ilham alarak kendi dinamiklerine uygun çözümler geliştirebilir. Rantın engellendiği, sanayicinin desteklendiği ve üretimin önceliklendirildiği bu yaklaşım, ülkenin ekonomik büyümesine ve cari açığın azaltılmasına önemli katkı sağlayabilir.

9. Sanayide GZFT Analizi

Güçlü Yönler

- Uluslararası proje ve bağlantılar
- Sanayi birikimi ve güçlü altyapı
- Nitelikli işgücü ve yüksek işgücü katılım oranı
- Ulusal ve uluslararası rekabet gücüne sahip sanayi tesisleri
- Ulusal ve Uluslararası ölçekte tanınan endüstri markaları
- Uzman KSS örgütlenmesi
- Yüksek sektörel örgütlenme kapasitesi
- Yetkin akademik birikim ve Teknopark

Zayıf Yönler

- OSB ve Sanayi Alanları Dışında Gelişme
- Düzensiz çalışma alanlarının planlı alanlara taşınmasında destek eksiklikleri
- Arazi sahibi yatırımcıların yatırımlarını sanayi alanları dışında kendi arazileri üzerinde oluşturma isteği
- OSB giderlerinin yüksek olması
- Lojistik alanların eksikliği
- Teknoloji kullanımının düşük olması
- Ucuz sanayi arsası bulunmaması

Fırsatlar

- Kentin marka değerinin artması
- Güçlü alt sektörlerde yükselen trend (Gıda, makine, mobilya vb.)

- Karayolu ve demiryolu bağlantılarının güçlendirilmesi
- Yenişehir Havalimanının kargo taşımacılığına elverişli olması
- Yerli ve elektrikli otomobil fabrikasının Bursa’da yer alması
- Çevre koruma ve geri dönüşüm bilincinin artması
- Sanayinin ihtisaslaşmasına yönelik yüksek bilgi birikimi
- Yakın illerdeki boş sanayi alanları

Tehditler

- Belediyelerin sorumluluk alanlarındaki OSB dışındaki sanayi tesislerini gelir kaynağı olarak görmesi
- Arazi sahibi yatırımcıların yatırımlarını sanayi alanları dışında kendi arazileri üzerinde Oluşturma isteği
- Kentsel yerleşim alanlarında dağınık olarak gelişen küçük ve orta işletmeler
- Tarımsal tesislerin imar planları marifetiyle sanayi tesislerine dönüşmesi
- İklim değişikliği ve su kaynaklarının azalması

BURSA’DA YEREL KENTSEL VE SANAYİ SEKTÖRLERİ

Sanayi ve İş dünyasındaki “**Sektörel Sorunlar**” ile Bursa şehrinde yaşanan “**Kentsel Sorunlar**” başlıkları aşağıdaki başlıklarda incelenmiştir.

SEKTÖREL SORUNLAR

1. Gıda Sektörü
2. Lojistik Sektörü
3. İnşaat Sektörü
4. Mobilya Sektörü
5. Demir - Çelik Sektörü
6. Tekstil Sektörü
7. Turizm Sektörü
8. Kimya Sektörü
9. Madencilik Sektörü
10. Makine Sektörü
11. Otomotiv Sektörü
12. Kağıt Ambalaj Basım Yayın Reklam Sektörü
13. Elektrik-Elektronik Sektörü
14. Dış Ticaret Sektörü
15. Soğutma Sektörü

KENTSEL SORUNLAR

1. Ulaşım ve Trafik
2. Sanayileşme
3. Çevre
4. İmar ve Planlama

BÖLÜM II.

SEKTÖRLER ANALİZİ

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Bursa’da yaşanan sektörel ve yerel kentsel sorunları tespiti ve çözümlerin önerilebilmesi için katılımcı bir anlayışa çalışma yapılması benimsenmiştir. Bu nedenle her sektörün sorunlarının öncelikle bütün boyutlarıyla tanımlanması, elde edilen bulgular ışığında bir sonuca gidilmesi metodolojik bir gerekliliktir. İşte bu raporla RUMELİSİAD olarak sonuçları analiz etmeye çalıştık. Sorunları tanımlayabilmek için öncelikle RUMELİSİAD olarak, sektör komite ve komisyon temsilcilerinden kendi sektörleriyle ilgili hazırladıkları sektör dosyalarını bir havuzda topladık.

Amacımız, karar vericilerin karşı karşıya buldukları problemleri tanımlamalarına yardımcı olacak veriler ve analizler sunmaktır. Çünkü Bursa tüm özelliklerinin yanında bir sanayi kentidir.

İlk olarak sektör sorunu yaşayanlar, istihdam imkânı oluşturanlar ve ihracat yapanlar tarafından yerinde, tecrübe ile tespit ve tayin edilmiştir. Rapor hazırlanması için katılımcı üyelere bir takım sorular yöneltilmiş ve herkesin bu formata sadık kalması şartıyla, yeterli düzeyde derinleşmeleri ve detaylara girerek ince ayar tespitlerde bulunmaları istenmiştir. Bu envanter çalışması kısaca, sektörlerin çalışma alanlarını ve önceliklerini tespit etmeye ve bu önceliklerin hayata geçirilmesi yolunda karşılaşılan sorunlara ne tür çözümlerin getirilebileceğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma Bursa İlini kapsamaktadır, ancak ekonominin nabzının attığı önemli ilçeleri mercek altına aldığı için örnekleme yoluyla karar vericilere genel Bursa hakkında bir fikir verecektir.

1. GIDA SEKTÖRÜ ANALİZİ

Bursa sanayii açısından özel önem taşıyan bir başka sektör de, gıda endüstrisidir. Bursa'nın doğal şartları itibariyle uygun bir fizikî konumda bulunması, tarım ürünlerinin, kalite, miktar ve çeşit yönünden zenginlik göstermesine imkân sağlamaktadır. Bu münasebetle Bursa'da gıda endüstrisine ilişkin olarak hemen her dalda faaliyet gösteren firmalar mevcuttur. Özellikle de meyve suyu, alkolsüz içki, konserve, konsantre salça üretiminde Bursa'da mevcut kapasiteler, Türkiye genelinde önemli bir paya sahiptir.

Sorun: Ana sorunları başlık altında topladığımızda ; “ nitelikli personel, finansa ulaşım, girdi maliyetleri ve faiz oranlarından kaynaklı sorunlar

Çözüm; İlgili Bakanlıklar & kamu kurumlar ve STK ların bu konularda ortak vizyonlu bir çalışma ile çözüm üretmesi ivedilik ile gerekmektedir.

Sorun: Kredi kartı tahsilat yönteminde kesinti iyileştirme ihtiyacı (güncel kart kesinti oranları %3.2 ile %3.8 arasında, mevcut durumda kar marjını negatif yönde ciddi etkiler durumda)

Çözüm: Kredi kartı tahsilat kesinti oranları aşağı yönde indirilmelidir.

Sorun: Yemek siteleri gıda sektöründe faaliyet gösteren tüm firmaları sıkıntıya sokuyor. Firmalar mecburen bu sitelere üye olmak durumunda kalıyor – lakin bu üyelik sonrası kotu gıdının başlangıcı oluyor. Bu sitelerin kesintileri %35 ile %40 arasında değişiyor. Tamamen ticaret yapan esnafın belini buken ve dar boğaza girmesine neden olan bir düzen olarak nitelenmektedir.

Çözüm: Yemek siteleri uygulamaları net ve belirgin uygulanabilir ticari kurallara uygun hale revize edilmelidir.

Sorun: Gıda sektöründe hizmet veren restoran gurubu işletmelerin hammadde girişlerinde (et , tavuk vb. tüm hammadde ürünleri) nitelikli denetim yok, bu durumda işletmeler arasında haksız rekabet oluşturuyor. bu konuda özen gösteren ve ciddi ekstra maliyet oluşturan bu durum, denetim görmeyen bir çok firmada bu maliyeti ortadan kaldırıyor. İşine değer veren ekstra maliyet ödeyen firmalar ödüllendirilmesi gerekirken ceza-i işlem uygulaması gibi bir durum oluşturuyor.

Çözüm: Restoranların resmi kurumlar tarafından adaletli ve kurallar çerçevesinde dönemsel bir şekilde hem sağlık hijyen hem de ticari koşullar açısından yerel denetim süreçleri uygulanabilir ve takip edebilir olmalıdır.

Sorun : İşyeri kiralari çok yüksek, işyeri kira değerlemesi yok, bu durum hem işletme maliyetlerini - hem urun maliyetlerini artısına neden olması en başlıca sorunlardan. ek olarak kontrolsüz kira artışlarında kırıacılar çok kısa surede kira artışını kabul etmemeleri durumunda yaptıkları işyeri düzenleme masrafları dikkate alınmadan işyerinden hızlı bir şekilde çıkarılabilmekte.

Çözüm: Resmi kurumlar tarafından kira artış oranlarının bölgesel durumda göz önünde bulundurularak net kurallar ile kontrol mekanizması oluşturulmalıdır, tüm ödemelerin resmi kanallar üzerinden kontrolü sağlanmalıdır.

Sorun : Üreticinin (gıda sektöründe hammadde alım yapılan üretici) sert fiyat artışlarını gıda firmaları aynı oranda yapamamaktadır. Üretici fiyat artışının kontrolsüz seviyede bir dayanağı olmadan düzensiz – plansız- ve dayanaksız yapılması.

Çözüm: Üretici fiyat artışının ilgili resmi kurumlarca dönemsel kontrol edilmesi ve doğruluğunun resmi yayınlar üzerinden topluma aktarılmasının sağlanması gerekmektedir.

Sorun : Mevcut yemek kartları kesinti oranları %6 seviyesinde gıda firmasından ekstra yapılmakta, bu durumda gıda firması söz sahibi olamamaktadır ve zorunlu kabul ile yemek kartlarını kabul etmek durumunda kalmaktadır. Ek olarak %6 kesintiye ilave tahsilat min. 45 gün de (yemek kartı firmasından) yapılması da süreci daha da zor duruma sokmaktadır, bu durumun ivedilik ile düzenlenmesi talep edilmektedir.

Çözüm : Bu sektörle ilgili resmi kurumların yemek kartı sektörüne ait net – uygulanabilir-adaletli kurallar oluşturması ve bu kuralları dönemsel kontrol ediyor olması gerekmektedir.

Sorun : Personel işten çıkışlar kontrolsüz durumdadır. Personel firma sahibine beni isten çıkar konumuna gelmektedir, devletten alacağı işsizlik maaşına 6 ay sahip olabilmek için personel yönetim süreci kontrolsüz bir alana doğru ilerlemektedir. Bu duruma müdahale ve kural getirilmesi kaçınılmazdır.

Çözüm : İlgili resmi kurumlar personel çıkışlarını daha net kurallar çerçevesinde kontrol etmelidir.

Sorun&Çözüm : Gıdada yaşanan en büyük sorun öncelikle ülkemiz de bölgelere göre planlı bir şekilde tarım ürünleri üretim planlaması yapılmamasıdır. Bu konuyu planlı bir şekilde yaparak gıda fiyatların da yaşanan gıda enflasyonuna kök çözüm üretilebilir. Ayrıca gıda ile birlikte hizmet üretimi yapan işletmelerin KDV oran sorunu en büyük sorun olarak öne çıkmaktadır. Son olarak da devlet tarafından kamu spotları ile gıda israfının önüne geçilmesi için gerekli önlemler ve uyarıları daha fazla öne çıkararak bu konu da farkındalık yaratılması gerekmektedir.

Sorun&Çözüm : Sanayi bazında değerlendirecek olursak kurumsal olarak çalışan işletmelerle mikro bazda çalışan işletmeler arasında haksız rekabet vardır ve merdiven altı dediğimiz işletmeler . Sanayi bazında donanım ve istekler doğrultusunda hareket ederken diğerleri derme çatma işletmelerde daha düşük fiyatlarla ürün mal edip satmakta ve haksız rekabet oluşmaktadır. Bu konuya ilişkin ilgili resmi kontrol mekanizmalarının görevlerini kesinlikle kural çerçevesinde yapmalıdır.

Sorun&Çözüm: Perakende sektöründe ise 3 harfli marketler esnafı ciddi manada zorlamaktadır. Bu konuda resmi birimlerin adaletli ve haklı rekabetin kurallarını uygulaması gerekmektedir.

2. LOJİSTİK SEKTÖRÜ ANALİZİ

Lojistik Terminal İhtiyacı

Otosansit.'deki kamyon garajının şehrin doğu ve batısında otoban a yakıt bölgelerde lojistik terminal diye nitelendirdiğimiz otopark, küçük depolar (aktarma depoları), ofisler, araç bakım alanları olan sahalara acil olarak ihtiyaç vardır. Bu yapıların yapılması ile şehir dışından yük getiren ve şehrin batısına gelen araç yükü boşalttığında şehrin doğusuna park için gitmeyecek ve ters yönde yükü çıktığında tekrar aynı yolu geri gelmeyecektir. Trafikten büyük kazanç olacaktır. Aynı zamanda yapılacak küçük depolarla kargo vb konular için şehir içine ağır vasıtalar girmeyecektir. Otoban üzerinde yapılacak terminaller aynı zaman da takograf saati dolan araçların park etmesi nedeni ile can ve mal güvenliğinin sağlanmasına sebep olacaktır.

Lojistik Köy Veya Lojistik Ticaret Bölgeleri:

Bursa gibi sanayisi ve dış ticaret hacmi büyük olan bir şehirde lojistik köy ihtiyacı çok yüksektir. Bu tür yapılar mutlaka bir başka taşıma türü ile birleşmelidir. Bu nedenle Yenişehir ve Teknosab demiryolu istasyonlarına yakın bölgelerde mutlaka lojistik köyler kurulmalıdır. Bursa da ovanın kalan bölgelerinin de zarar görmemesi için bu çok önemlidir. Sanayisi ve dış ticareti oranına göre Bursa da nerede ise hiç depo alanı yoktur. İhtiyaçlar derme çatma depolarda ve kaçak alanlarda yapılmaktadır. Kamyon tır araçlarının park alanlarının da bu sahalarda planlanması gereklidir. Bu alanların 1/100 binlik çevre planlarına biran önce hazırlanarak işaretlenmesi Bursa'nın geleceği için çok önemlidir.

BTSO Teknosab Lojistik Teknopark

E-ticaret ve akıllı depolar ile ilgili güney Marmara havzasında gelecek 3 yıl içinde 1,5 milyon m2 depoya ihtiyaç vardır, BTSO tarafından yapılması planlanan depolama alanları bu nitelikte olup Bursa için önemli bir ihtiyaçtır. Artan ticaret hacmi ve Yenişehir havaalanının verimli kullanılması için planlanan entegre bir depo olacaktır. Lojistik terminal ve Lojistik köy ile Teknosab lojistik teknopark hepsi ayrı ayrı konulardır. Hepsinin ayrı ihtiyacı vardır.

Diğer Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorun: Avrupa ülkelerine yapılan taşımalarda gümrük kapılarındaki oluşan uzun sıralar .

Çözüm: Gümrük kapılarında bu yoğunluğun ortadan kalkmasını sağlayacak Çözümler üretilmelidir (ekstra geçiş kapıları, ekstra personel, teknolojik imkânların kullanımının artırılması)

Sorun: Uluslararası kara taşımacılığında Avrupa ülkelerine yapılan taşımalarda geçiş belgesi sıkıntısı.

Çözüm: Ulaştırma bakanlığının bu konuda hızlıca çalışma yaparak sonuçlandırması gerekmektedir.

Sorun: Bulgaristan bölgesi üzerinden Avrupa bölgesine 2 mevcut kapımız var (kapıkule-Hamza bey). Günlük max. araç çıkışı 2000 seviyesindedir. Kapılarda her gün min. 4000&5000 araç beklemektedir. oluşan bu sraya ilave frigo araçlar – yeşil mühürler –mini araçlar ile 1500 araç çıkışı yapılabilmektedir. Doğal olarak mevcut bekleyen araçların çıkışı min. 3-4 gün sürmektedir. bu surece tüm ısı maliyetleri – zaman kaybı ve sek tölrel kayıplara yol açmaktadır. İlave ek sorun geçiş belgeleri bittiğinde Sloven ve Macaristan belgeleri tek yöne kayıyor ve diğer kapılarda da sıralar artıyor ve bazen sıra olmayan bu bölgelerde de bu durumdan kaynaklı 3-4 gün orada da araçlar beklemek durumunda kalıyor. Kısaca normal şartlarda Almanya lojistik max. 1 hafta iken bu sebeplerden ötürü min. 2 hafta surece ulaşmaktadır. bu sorun sadece lojistik sorunundan çıkıp ülke ihracat performansını ve kayıplarını oluşturan sorun oluşturmaktadır. Bu sorunu çözmek için 1 ay gibi bir surede Avrupa'ya sevkiyat suresine rağmen lojistik yakınlık imkânını kullanmaya ve ülke ihracat performansının düşüşüne neden olmaktadır, bu büyük sorunların kesinlikle ele alınması gerekmektedir.

Çözüm : Bu surecin iyileştirilmesi sektörümüzün dinamizmini ve iş yapış hızını ve en önemlisi cirosunu fark edilebilir seviyede arttıracaktır. Tüm bu sorunların Tic.Bak. & San.Bak. Ve Ulaştırma bak. Lığı tarafından dikkate alınması gerekmektedir.

Sorun: Geçtiğimiz Aralık (2023) ayından bu yana Macaristan'ın transit belgesi olması sebebi ile özellikle Polonya&İskandinav ülkelerine çeşitli sektörlerde (otomotiv&narncıye vb) ihracatı şekilde büyük zarara uğramasına neden olmuştur ve sorun halen çözülememiştir.

Çözüm : İlgili bakanlıkların bu durumu ivedilikle (ulaştırma bak. ve Tic.Bak.lığı) çözümü gerekmektedir.

Sorun : Oluşan tüm bu zaman kayıpları taşımacılık sektörüne de sefer kaybı olarak büyük zarar vermiştir. Yabancı plakalı araçlar pazarda büyük pazar payına sebep olmuştur. Kısacası geçiş belgeleri ve kapılardaki sıralar lojistik sektörü ve ihracat sektörüne zarar ve ısı kaybına neden olmakta ve bu süreç halen devam etmektedir.

Çözüm: Ulaştırma Bak. Lığı ve Tic.Bak.lığı yetkilileri ivedilik ile çözülme sureci kısa olan bu sıkıntıları ivedilik ile ek kurallar getirerek sureci çözümlenmesi gerekmektedir.

3. İNŞAAT SEKTÖRÜ ANALİZİ

Sorun : Müteahhitlik belgesine ulaşım çok kolay ancak belge alınma süreçlerinin kesinlikle yeniden değerlendirilmesi ve dünyadaki örnekleri incelenerek uluslar arası kurallara uygun belge alımı koşulları oluşturulmalıdır.

Çözüm : Çevre ve Şehircilik Bak. Lığının ve ilgili resmi kurumların ilgili belge alım sürecinin uluslararası standartlara uygun hale getirmelidir.

Sorun : Müteahhit sınıflandırmasının mevcut kurallarının net- kontrol edilebilir uygulanabilir hale getirilerek bu güncel yeni oluşan kurallar çerçevesinde inşaat firmalarının net bir biçimde denetlenmesi gerekmektedir.

Çözüm : İlgili Bakanlıkların (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) ve ilgili kurumları (İnş Müh odası , belediyelere vb) dünya standartlarında mevcut uygulamaya göre süreci ivedilik ile revize edip uygulanabilir & kontrol edilebilir hale gelmesi gerekmektedir.

Sorun : Türkiye genelinde yapılmış olan imar planlarında çok fazla eksiklikler mevcut. basit plan değişikliklerinde bile yanlış uygulanan yeniden değerlendirme uygulamasından dolayı bir çok yatırım engellenmekte veya başlamadan bitmektedir. Yeniden değerlendirme hususlarının gerektiği noktaları daha net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Tüm plan değişikliklerine aynı yeniden değerlendirme zorunluluğunu kaldırmak gerekmektedir.

Çözüm : İlgili bakanlıkların ve ilgili resmi oda ve kamu noktalarının bu konuda bir araya gelerek ivedilik ile çözüm üretip uygulamaya geçmesi gerekmektedir.

Sorun : Kentsel dönüşüm mevcut uygulama süreçlerinin bireysel değil büyük ada pafta vb bazında planlanması ve uygulamaya geçilmesi şarttır.

Çözüm : İlgili bakanlıkların & odaların ve belediyelerin ortak bir görüş ile öncelikle deprem bölgesinde sonrasında tüm Türkiye de bu konuda taslak oluşturup uygulamaya geçilmesini sağlaması gerekmektedir.

Sorun : Şehrin planlaması yok. 1/100.000 den 1/1000 e kadar olan sürecin kesinlikle resmi ve özel birimlerin bir arada olarak şehrin uzun dönem vizyonel projeksiyonu doğrultusunda zaman kaybedilmeden planlanması şarttır.

Çözüm : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı & Belediyeler ve şehrin tüm resmi ilgili odaları ortak görüş ve karar ile vizyonel şehir planlamasını yenilemesi şarttır. bu konuda ilgili Bakanlık'ın destek vermesi gerekmektedir.

Sorun : Yeni yönetmelikle birlikte tüm binalarda güneş enerjisi zorunluluğu getirilmiştir. Fakat birçok planda yer alan çatı yapma zorunluluğundan dolayı güneş enerjisi panellerinin konulacağı alanlardaki çatı eğimlerinden dolayı enerji verimliliği düşmektedir. bu konunun ivedilik ile çözümlenmesi gerekmektedir.

Çözüm : İlgili bakanlık ve odaların Türkiye genelindeki imar planında çatı zorunluluğu kaldırılarak teras çatı yapılabilir izninin revize edilmesi gerekmektedir .

Sorun : Sitelerde yapılan güneş enerjisi sistemlerinin ilgili dağıtım firmaları ile onay süreci bir sisteme bağlanarak kolaylaştırılmalıdır. Aksı halde büyük projeler hariç olmak üzere diğer projelerin birçoğunda güneş enerjisi sistemi yönetmelik gereği tesis edilip prosedürün

zorluklarından dolayı sisteme bağlanmamaktadır. bu hususta ülkemizin kaynaklarının heba edilmesi anlamına gelmektedir.

Çözüm : İlgili bakanlıklar (Enerji bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik bakanlığı) –odalar ve Belediyeler bu konuda dünyada uygulanan süreç yönetim sistemlerini ülkemize uygun hale getirmelidir.

Sorun : Yeni bölgelerin imara açılmaması , arsa fiyatlarını ve buna bağlı ev fiyatlarını yukarı yönlü taşımaktadır. insanların daha uygun bedellere konut sahibi olabilmesi için yeni bölgelerin bir plan dahilinde daha hızlı bir şekilde imara açılması daha doğru olacaktır.

Çözüm : İlgili bakanlıkların , Belediyelerin, ilgili odaların ortak akıl ile bir araya gelerek şehre vizyon katacak bu planlara ilişkin karar mekanizmalarını çalıştırması gerekmektedir.

Sorun : İmarlı yer üretimi adaletsiz ve yer sahipleri çok fazla pay alıyorlar , bu konuda ivedilik ile çözüm üretilmelidir.

Çözüm : İlgili bakanlık Belediye ve odaların Avrupa'daki örnekleri inceleyerek hiç vakit kaybetmeden revize kurallar ile sürdürülebilir adaletli bir sistem haline getirilmelidir.

Sorun : Yeni yer üretim sürecinde toprak koruma kurulu işlevlerini yapmamaktadır.

Çözüm : Toprak koruma kurulunun doğru ve güvenli çalışır hale getirilmesi gerekmektedir .

Sorun : Tarım vasfını yitiren yerlerin tespit edilmemesi kaçak yapılaşmaya neden olmaktadır.

Çözüm :İlgili kurumların ortak platformda şehrin yararına bu konuda hem kaçak yapılaşmanın önüne geçmek hem de vizyonel projelerin onunu açması gerekmektedir.

Sorun : Konut kredi oranları kabul edilebilir seviyenin çok altında ve konut satışı durma noktasına gelmiştir.

Çözüm : İlgili bakanlıklar, devlet bankaları ve birimler bu konuda bölgesel özel kullanılabilecek konut için kredi imkânı oluşturmak durumundadır.

Sorun : İnşaat harcama oranlarına devlet tarafından özel destek paketlerinin oluşturulması gerekmektedir.

Çözüm : İlgili bakanlıkların (Çevre ve Şehircilik bakanlığı – Maliye bakanlığı – devlet bankaları vb) bu konuda devlet bankaları üzerinden belirlenecek özel kural & koşul ve şartlar dahilinde yeni uygulamalar oluşturmalıdır.

Sorun : Bursa da şehrin göbeğinde kalmış sanayi alanlarının planlı bir şekilde uygun ana sanayi alanlarının yanına taşınması gerekmektedir. Boşalan bu bölgelere sosyal donatıların planlanması gerekmektedir (Örnek vişne caddesi)

Çözüm : İlgili kurumların ortak hareket edilerek ivedilik ortak akıl ve vizyon ile planlı Çözümler üretilmelidir.

Sorun : Güncel inşaat uygulamalarında sismik izolatör uygulaması vb. yeni uygulamaların devlet tarafından özel olarak desteklenir konuma getirilmesi ve özendirilmesi şarttır.

Çözüm : İlgili tüm kurumların (Belediyeler – odalar vb.) ülkemizin deprem bölgesi olması nedeni ile bu ve benzer konularda bu tarz uygulamaları yapan firmalara özel destekler oluşturması ve bunu diğer firmalara da uygulamalarının zorunlu hale getirmesi gerekmektedir.

Sorun : Yapı denetim kurumlarının görev tanımlarının eksiksiz ve günümüz koşullarına güncellenerek tüm inşaatlarda kesinlikle uygulanabilir hale getirilmesi şarttır.

Çözüm : İlgili bakanlıkların mevcut uygulamalarını revize ederek dünyadaki uygulamaları göz önüne alarak hızlı dağınıklık ile sureci revize edip kuralların uygulanabilir ve denetlenebilir hale getirmesi şarttır.

Sorun : İnşaat sektörü yeni uygulamaya girecek olan enflasyon muhasebesi kesinlikle yeniden değerlendirilmelidir.

Çözüm : Konu ile ilgili ekonomi ve Maliye bakanlığının bu konuyu tekrar gündeme getirerek ilgili bildirimlerde acık ve eksik olan kısımların adaletli ve uygulanabilir hale getirilerek uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

Sorun : İnşaat malzeme fiyatları artışı kontrolden çıkmış durumdadır, artan bu fiyatların kesinlikle ilgili resmi birimler tarafından kontrol edilebilir hale gelmesi gerekmektedir.

Çözüm : Tic. bak. Lığı tarafından , Bayındırlık fiyatları ve kontrolsüz artan pazar inşaat malzeme fiyatlarının sek töl denetim mekanizmaları cıvdı şekilde izlenebilir takip ed.ılar sistemler oluşturulmalıdır

Sorun : Arsa maliyetleri kontrolsüz bir şekilde artış ortamından çıkamıyor, bu surece ilıksın kontrol edilebilir adaletli bir kontrol sistemi uygulanabilir hale yatırılmalıdır. bu sayede hem tanımsız arsa rantı önleildiği gibi hem de inşaat maliyetlerinin düşüşüne bir destek olacaktır.

Çözüm : Bu konuda ilgili kurumlar ve sek töl dinamitler ile ortak akıl çerçevesinde fahiş artış nedenleri üzerinden kurallar ile bu süreçlerin adaletli yönetilebilir ve denetlenebilir hale getirilmesi gerekmektedir.

Sorun: Şehrimizde ara eleman sorunu bitmemektedir. Bu konuda resmi birimler & özel birimler ortak noktada istişare ile orta ve uzun vadeli çözümler planlamalıdır.

Çözüm : MEB, Tic. ve San Odaları , mesleki odalar ve kurumlar bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda ivedilik ile personel yetiştirilmesi ve istihdam edilmesi konularında uygulamalar sağlamalıdır.

Sorun: Sadece inşaat müteahhitliği yapan firmaların devreden KDV sorunun kesinlikle resmi ve bu sektörde var olan STK ları ile işbirliği içerisinde uygulanabilir yönetilebilir kontrol edilebilir hale getirilmesi şarttır. Bu sayede de inşaat maliyetleri düşecektir.

Çözüm: Ekonomi ve Maliye bak. Lığı bu konuda acil bir çözüm odaklı çalışma yapmak durumundadır. bu sayede ülkemiz ve sektörmüş faydasına sonuçlar çıkacaktır.

4. MOBİLYA SEKTÖRÜ ANALİZİ

4.1. Ekonomik Koşullar ve Enflasyon

- Yüksek enflasyon, mobilya sektörünü derinden etkileyerek iç pazarda durgunluğa neden olmaktadır.
- Para politikaları sektör üzerinde baskı oluşturmakta ve üreticilerin maliyetlerini artırmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Sektörün finansal yükünü azaltmak için vergi indirimleri ve kredi destekleri sağlanmalı.
- Mobilya üreticilerine yönelik enerji ve ham madde fiyatlarında devlet destekli özel tarifeler uygulanmalı.

4.2. Kur Problemleri ve İhracat Zorlukları

- Değişen kur dengesizlikleri, ihracatta ciddi maliyet artışlarına neden olmaktadır.
- İç pazardaki daralma nedeniyle üreticiler, ihracat pazarlarına daha fazla yönelmek zorunda kalmıştır.

Çözüm Önerileri:

- Sabit kur politikalarının uygulanması, ihracat maliyetlerini kontrol altına alabilir.
- Yeni pazar arayışları için hedef ülkeler belirlenmeli ve ticari delegasyon ziyaretleri organize edilmelidir.

4.3. Verimlilik ve Otomasyon

- Geleneksel üretim yöntemleri, verimliliği düşürmekte ve maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Endüstriyel otomasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması ve bu sistemlere geçişi destekleyen teşvikler sağlanmalı.

- Süreç iyileştirme çalışmalarlarıyla üretimdeki israflar azaltılmalı.

5. DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ ANALİZİ

5.1. Hammadde ve Maliyet Sorunları

- Yerli üreticilerin enerji ve genel girdi maliyetlerini düşürememesi.
- Kalitesiz ve kontrolsüz ithal ürünlerin piyasalarda rekabeti bozması.
- Arz fazlası ve talep düşüklüğü nedeniyle maliyetlerin artması.

Çözüm Önerileri:

- Yerli üretimi desteklemek için enerji ve lojistikte özel sanayi tarifeleri geliştirilmeli.
- Kalitesiz ithalatı önlemek için daha sıkı denetim ve caydırıcı politikalar uygulanmalı.
- Talebi artırmak için iç pazarda altyapı projeleri gibi özel sektörle işbirliğine gidilmeli.

5.2. Yeşil Üretim ve Sürdürülebilirlik

- Türkiye'deki üreticilerin yeşil üretim teknolojilerini benimsemekte zorlanması.
- Hurda yönetiminin kontrolsüzlüğü.

Çözüm Önerileri:

- Yeşil teknolojilere geçişi desteklemek için finansman ve Ar-Ge hibeleri sağlanmalı.
- Hurda yönetimi için ulusal bir koordinasyon merkezi oluşturulmalı.

5.3. Lojistik ve Depolama Sorunları

- Uygun lojistik depolama alanlarının yetersizliği.
- Yüksek kira maliyetleri ve lojistik giderlerin kontrol edilememesi.

Çözüm Önerileri:

- Sanayi alanlarında lojistik merkezleri kurularak maliyetler düşürülmeli.
- Kamu destekli lojistik altyapı projeleri geliştirilmeli.

5.4. Ticaret ve Hukuki Sorunlar

- Gayri resmi ürün satışları nedeniyle haksız rekabetin ortaya çıkması.

- Çek ve senet gibi finansal ürünlerin yetersiz hukuki koruması.
- Ticari faaliyetlerdeki ödeme sorunlarının çözülmesinin uzun sürmesi.

Çözüm Önerileri:

- Ticaret Bakanlığı ile işbirliği yapılarak ticaret yasaları daha etkin hale getirilmeli.
- Finansal ürünlere ilişkin hukuki altyapı geliştirilmeli ve daha şeffaf bir ticari ortam yaratılmalı.

6. TEKSTİL SEKTÖRÜ ANALİZİ

Bursa'nın bugünkü ekonomik yapısı içerisinde temel sektörlerin başında tekstil sektörü gelmektedir. Tekstil sektörü, geçmişten günümüze Bursa'nın geleneksel endüstri dokusunda, odak sayılabilecek bir görünüm sergilemektedir. Tekstil sanayiinde faaliyet gösteren 10000 civarında çeşitli büyüklüklerde işyeri mevcuttur. Süratle entegrasyon sürecini tamamlama aşamasında olan sektörde faaliyet gösteren ve Türkiye'de kurulu bulunan 11 adet sentetik iplik fabrikasının sekizi Bursa'dadır. Bu haliyle Bursa sentetik iplik üretiminde Türkiye'nin toplam kapasitesinin %75'ine sahiptir. Ayrıca dünyada bu sayıda iplik fabrikasının bir arada bulunduğu tek bölge Bursa'dır. Bu çerçevede tekstil sektörü yapısal bakımdan Bursa'da ihracatın da omurgasını oluşturmaktadır. Tekstil, ihracat değeri olarak en büyük paya sahiptir.

6.1. Uluslararası Rekabet

- Çin'in düşük üretim maliyetleri (özellikle işçilik ve hammadde) Türk üreticilerin rekabet gücünü azaltıyor.
- Çin'de 2.3 dolara temin edilen hammaddenin Türkiye'de 6.5 dolara mal olması, fiyat avantajını elimine ediyor.

Çözüm Önerileri:

- Türkiye'nin hammadde üretimini artıracak yerel yatırımlar teşvik edilmeli.
- Devletin Çin ile rekabeti kolaylaştıracak özel sektöre yönelik düşük faizli kredi ve destek programları sağlaması.
- Avrupa pazarlarında "yüksek kalite" stratejisine dayalı pazarlama çalışmaları yapılmalı.

6.2. İhracat ve Teşvik Engelleri

- Yeşil pasaport kullanımını ve yurtdışı teşviklerden faydalanmada yaşanan bürokratik zorluklar.
- Proje teşvik süreçlerinin karmaşıklığı ve yüksek maliyetleri.

Çözüm Önerileri:

- Proje yazımı maliyetlerini azaltmak için üniversitelerle iş birliği yapılarak proje destek merkezleri kurulmalı.
- Yeşil pasaport kısıtlamalarının kaldırılması için sektörel derneklerin devreye girmesi.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile daha koordineli çalışarak yurtdışı teşviklerinin kapsamı genişletilmeli.

6.3. Maliyet ve Operasyonel Zorluklar

- Türkiye’de işçilik maliyetlerinin artışı (%50) ve döviz kurundaki dalgalanmalar.
- Gümrük süreçlerinin uzunluğu (kumaş numunesi geçişi 2 hafta, hammadde ithalatı 2 ay).

Çözüm Önerileri:

- Gümrüklerde tekstil sektörü için öncelikli işlem hatları oluşturulmalı.
- İşçilik maliyetlerini azaltmak için makineleşme ve otomasyon teşvik edilmeli.
- Ticaret Bakanlığı bünyesinde tekstil sektörü için hızlı gümrük Çözümleri geliştiren bir komisyon kurulmalı.

7. TURİZM SEKTÖRÜ ANALİZİ

Türkiye’nin Marmara bölgesinde yer alan Bursa, tarihi ve doğal zenginlikleri ile dikkat çeken önemli bir turizm merkezi kimliğine sahiptir. Tarihi mekânları ve doğal güzellikleriyle ziyaretçilerine farklı deneyimler sunan kent, aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk başkenti olması nedeniyle tarihi açıdan da büyük önem taşımaktadır. Bursa, 8500 yıllık arkeopark, kent merkezini süsleyen 2300 yıllık Bitinya surları, kentin her köşesindeki 700 yıllık Osmanlı eserleri ve Cumhuriyet dönemi sivil mimarlık örneği yapılarıyla adeta bir açık hava müzesi özelliklerine sahiptir. Bursa’nın turizm sektöründeki bazı zenginlikleri aşağıdaki gibidir:

7.1. Tarihi Zenginlikler

8 bin 500 Yıllık Uygarlığın İzinden

Bursa'da tarih öncesi dönemde (Pre-historik) keşfedilen üç neolitik yerleşim alanında günümüzden 8 bin 500 yıl öncesine giden uygarlık izlerine rastlanmıştır. Orhangazi yakınlarında bulunan Ilıpınar Höyük'te, Akçalar'da bulunan Aktopraklık Höyük'te yapılan çalışmalarda M.Ö. 6 bin yılına kadar giden yerleşim alanları ve diğer yaşamsal materyaller tespit edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun İlk Başkenti

Bursa, Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk başkenti olması nedeniyle tarihi açıdan büyük önem taşıyor. Bursa'nın tarihi Orhan Gazi'nin burayı fethedip başkent yapmasıyla başlar. Kültürel ve Manevi Mirasın Derin İzi 1399 yılında inşa edilen Ulucami, Türkiye'nin en eski camilerinden biridir. Ayrıca Osmanlı devletinin kurucuları Osman Gazi ve Orhan Gazi'nin türbeleri, Yıldırım Bayezid ve 1. Murat'ın türbelerinin yanı sıra 5. Osmanlı Padişahı Çelebi Mehmet'in bulunduğu Yeşil Türbe olup Osmanlı döneminin mimari şaheserlerinden biridir.

Tarihi Çarşılar ve Hanlar

Bursa'nın en önemli tarihi yapılarından olan Bursa Kapalıçarşısı ve Hanlar Bölgesi kentin en önemli ticaret merkezlerinden biri konumunda. 14. Yüzyılda oluşmaya başlayan, 16. Yüzyılda han, bedesten ve çarşıların oluşumuyla gelişimini tamamlayan Tarihi Kapalıçarşısı ve Hanlar Bölgesi, dünyanın en eski ticaret yolu olan İpek Yolu'nun Asya Kıtasındaki son duraklarından birisi konumundadır. Bölgede yer alan şehrin en önemli simgelerinden olan Koza Han ayrıca Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın ilk kurulduğu yerdir. Kümelenme modelinin dünyadaki ilk uygulama örneklerine Bursa'da Tarihi Çarşısı ve Hanlar Bölgesinde rastlanmaktadır. Ayrıca dünyada meslek standardı olarak kabul edilen "Kanunname-i İhtisab-ı Bursa" da şehrin en önemli ilkleri arasındadır.

Osmanlı Dönemi Yapıları

Bursa, erken Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma birçok tarihi yapıya ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar arasında Muradiye Külliyesi, Emir Sultan Türbesi gibi yapılar yer alıyor.

Bursa'nın Bizans Dönemi Mirası

Antik çağda Nikea olarak bilinen İznik, Bursa'da farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan tarihi bir bölgedir. Bizans İmparatorluğu'nun da uzun bir süre önemli bir merkeziydi. Şehir, bugün hala korunan Ayasofya dahil Bizans dönemine ait önemli yapılara ev sahipliği yapıyor.

7.2. Doğal Güzellikler ve Rekreasyon Alanları

Uludağ Milli Parkı

Deniz seviyesinden 2 bin 543 metre yükseklikte Türkiye'nin en yüksek dağlarından birisi olan Uludağ, kış aylarında kayak ve snowboard tutkunlarının mutlaka görmesi gereken bir destinasyondur. Uludağ; kış turizminin yanı sıra yaz aylarında da, kampçılık, trekking vb. etkinliklerine olanak sağlamasıyla yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Bu özellikleri ile Uludağ, dört mevsim turizme hizmet veren bir doğaya sahiptir.

Termal Sular ve Kaplıcalar

Bursa, kaplıca turizmi açısından ülkemizde ve dünyada bilinen termal su potansiyeline sahiptir. Kentin farklı noktalarında yer alan kaplıca otelleri, doğal kaplıca suyunun rahatlatıcı etkisinden yararlanmak isteyen misafirler tarafından tercih edilen destinasyonlar bulunmaktadır.

Saitabat ve Suuçtu Şelaleleri ile Karacabey Longoz Ormanları

Bursa'nın doğal güzelliklerinden olan Kestel'deki Saitabat Şelalesi ve Mustafakemalpaşa İlçesindeki Suuçtu Şelalesi ormanlık alanda yer almakta olup, doğa severlerin tercih ettiği noktalardan birisi konumunda. Karacabey'de yer alan Longoz Ormanları, eşsiz ekosistemi, su basar ormanları ve barındırdığı kuş çeşitliliği ile doğa turizmi açısından önemli bir destinasyondur.

7.3. Kültürel Peyzaj Alanları

Bursa, şehrin dört bir yanına dağılmış yeşil alanları ve botanik bahçeleriyle Yeşil Bursa olarak da bilinir. Bu alanlar şehrin stresinden uzaklaşıp doğanın tadını çıkarmak isteyenler için harika bir seçenek olabilir. Kültür park, Botanik Park ve Hayvanat Bahçesi örnek olarak gösterilebilir.

7.4. Yöresel Lezzetler ve Gastronomi Turizmi

Osmanlı saray mutfağının doğduğu şehir olan ve günümüz gastronomi lezzetlerinin önemli duraklarından Bursa, sahip olduğu tescilli lezzetleriyle tanınmaktadır. Bursa kebabı, İnegöl köfte, Mustafakemalpaşa tatlısı, pideli köfte, cevizli lokum, tahinli pide, süt helvası, kestane şekeri Bursa ile anılan lezzetlerden bazılarıdır.

Bursa, coğrafi işaretle tescil edilmiş 30'dan fazla kategoride ürün ve yemek bulunmasıyla, kentin tarım ve gıda alanındaki zenginliğini ve kalitesini de gözler önüne sermektedir. Bursa

Ticaret ve Sanayi Odası da coğrafi işaret tescil çalışmalarıyla Bursa'nın lezzetlerini tescilleyerek koruma altına alınmasını hedefliyor.

7.5. Kültürel Etkinlikler ve Festivaller

Bursa yıl boyunca pek çok kültürel etkinliğe ev sahipliği yapıyor. Bunlardan en dikkat çekenini ise Uluslararası Bursa Festivali'dir. Sanat, müzik ve kültürel etkinliklerin yer aldığı festival, şehri ziyaret edenlere unutulmaz anlar yaşatıyor. Ayrıca Altın Karagöz Halk Dansları Yarışması, Bursa Bienali gibi şehrin farklı noktalarında düzenlenen etkinlikler de kentin kültürel çeşitliliğini yansıtan önemli bir role sahiptir.

Çözüm Öneriler

Markalaşma

- Kent Kimliğinin Oluşması
- Turizmde Marka Stratejisinin Oluşması
- UNESCO Çalışmaları ve Farkındalığın Artırılması
- Alternatif Turizm Faaliyetlerinin Belirlenmesi

Dijitalleşme

- Dijitalleşme Yol Haritasının Çıkarılması
- Turistler İçin Aplikasyonun Oluşturulması
- Arttırılmış Sanal Gerçeklik Projesinin Hayata Geçirilmesi

Yönetişim

Kamu Yönetiminde Turizm Farkındalığının Oluşması

Sürdürülebilirlik

- Turizm Koruma Politikalarının Oluşturulması
- Turizm Potansiyelinin Gelişmesi
- Kentte Turizm Eğitimlerinin Düzenlenmesi

8.KİMYA SEKTÖRÜ ANALİZİ

8.1. Sanayi Çeşitlendirmesi

- Bursa sanayisinin tekstil ve otomotiv gibi belirli sektörlere aşırı bağımlı olması.

Çözüm Önerileri:

- İlaç sektörü ve nano boya üretimi gibi stratejik alanlara yatırımlar yapılmalı.
- Yerli üretimi desteklemek için devlet destek programları şekillendirilmelidir.

8.2. Kimyasal Hammaddelerde Yerli Üretim

- Kimyasal hammaddelerin büyük bir kısmının ithal edilmesi ve yerli üretimin yetersiz kalması.

Çözüm Önerileri:

- Poliüretan gibi stratejik ürünlerde yerli üretim teşviki sağlanmalı.
- Bu alanda KDV oranlarının düşürülmesi ve üretim maliyetlerini azaltacak desteklerin sunulması gereklidir.

8.3. Devlet Teşvikleri

- Yeni şirket kurulumları yerine mevcut işletmelerin büyütülmesi ihtiyacı.

Çözüm Önerileri:

- Mevcut şirketlerin büyümeye yönelik faaliyetlerini destekleyen teşvik paketleri hazırlanmalı.

8.4. Kimyasal Risk Yönetimi ve Denetimler

- Bursa'daki sanayi bölgelerinde kimyasal kullanım ve stoklama verilerinin eksik oluşu.

Çözüm Önerileri:

- Kimyasal risk haritaları oluşturularak sanayi güvenliği sağlanmalı.
- Afet durumlarında acil müdahale için bu veriler aktif olarak kullanılmalı.

8.5. Yasal Düzenlemeler ve Mesleki Yeterlilik

- 6269 Sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Hakkında Kanun kapsamındaki yönetmeliklerin etkin uygulanamaması.

Çözüm Önerileri:

- Kimya veya kimya mühendislerinin istihdamını zorunlu kılacak denetimler artırılmalı.

8.6. REACH (KKDİK) Yönetmeliği ve Takip Zorlukları

- KKDİK Yönetmeliğinin ertelemeler nedeniyle etkin uygulanamaması.

Çözüm Önerileri:

- Farkındalığı artırmak için ilgili odalar tarafından sektöre yönelik eğitimler düzenlenmelidir.

8.7. Kimyasal Kullanımı Bildirimleri

- Kimyasal kullanımı bildirimlerinin eksik veya yanlış yapılması.

Çözüm Önerileri:

- Doğru bildirimleri teşvike yönelik yasal yaptırımlar uygulanmalı.

8.8. Çek Kullanımı

- Çeklerin vadeli ödeme aracı olarak kullanılması finansal güveni zedelemektedir.

Çözüm Önerileri:

- Ticari işlemlerde daha güvenilir finansal araçların kullanımını yaygınlaştırılmalı.

9.MADENCİLİK SEKTÖRÜ ANALİZİ

9.1. Uzayan İzin Süreçleri

- Faaliyete başlamadan önce alınması gereken izinlerin 1-3 yıl sürebilmesi.
- Mevzuat yükü ve maliyetlerin yüksek olması.

Çözüm Önerileri:

- İzin süreçlerini hızlandıracak dijital bir portal oluşturulmalı.
- İlgili kurumlar arası koordinasyon sağlanarak izinlerin paralel ilerlemesi teşvik edilmeli.
- Madencilik mevzuatı ve uygulamaları sadeleştirilerek izin maliyetleri düşürülmelidir.

9.2. Yüksek Maliyetler

- Orman bölgelerinde faaliyet yürüten madencilerden çok yüksek bedeller talep edilmesi.
- Bu bedellerin her sene yenilenmesi, sektörü ekonomik olarak zora sokuyor.

Çözüm Önerileri:

- Orman bölgelerinde madencilik için uzun dönemli kira veya ruhsat modelleri geliştirilmeli.
- Maliyetleri düşürecek vergi ve harç indirimi programları uygulanmalı.

9.3. Vahşi Madencilik ve Algı Sorunu

- Vahşi madencilik yapan firmalar nedeniyle sektörün geneli olumsuz bir algıyla karşılaşılıyor.
- Basın ve çevrecilerin baskısı nedeniyle bürokratlar sektöre mesafeli.

Çözüm Önerileri:

- Madencilik etik kuralları belirlenerek sertifikalandırma sistemi getirilmeli.
- Kamuya sektörün çevre dostu uygulamalarını vurgulayan iletişim kampanyaları yapılmalı.

9.4. Personel Eksikliği

- Sektörün zor şartları nedeniyle istihdam zorluğu yaşanıyor.
- Maaşlar yüksek olsa da iş gücü bulunamıyor.

Çözüm Önerileri:

- Meslek liseleri ve üniversitelerle ortak staj programları geliştirilmeli.
- Teşvike dayalı personel programları uygulanarak sektörün cazibesi artırılmalı.

9.5. Devlet Payları ve Ruhsat Hakları

- Ciro üzerinden %5,5 devlet payının şirket zararda olsa bile alınmaya devam etmesi.
- Çalışılmasa bile ruhsat haklarının yenilenmesi için ödeme zorunluluğu.

Çözüm Önerileri:

- Devlet paylarında zararda olan şirketler için esneklik sağlanmalı.
- Ruhsat yenilemelerinde çalışma durumuna göre ödeme şartları düzenlenmeli.

9.6. Yasal Uyuşmazlıklar

- Maden Kanunu ile Orman Kanunu'nun çelişmesi ve kurumlar arası uyumsuzluklar.

Çözüm Önerileri:

- Yasal uyum sağlamak için kanunları tek bir çatı altında birleştiren mevzuat çalışması yapılmalı.
- Bakanlıklar arası koordinasyon artırılarak ruhsat ve izin süreçleri kolaylaştırılmalı.

9.7. İzin ve Ruhsat Sorunları

- Maden İşleri Genel Müdürlüğü ruhsat verirken, işletme izni sürecinin yavaş ilerlemesi.

Çözüm Önerileri:

- İzin süreçlerini denetleyen ve hızlandıran bir koordinasyon ofisi kurulmalı.
- Ruhsat ve işletme izinlerini senkronize edecek dijital altyapılar geliştirilmeli.

10.MAKİNE SEKTÖRÜ ANALİZİ

10.1. İhracatta Rekabet ve Lojistik Engeller

- Uluslararası pazarlarda Çin gibi düşük maliyetli üretim yapan ülkelerle rekabet zorluğu.
- Lojistik süreçlerdeki gecikmeler nedeniyle ihracat taahhütlerinin yerine getirilememesi.

Çözüm Önerileri:

- Yurtdışı lojistik merkezleri oluşturularak teslimat süreçleri hızlandırılmalı.
- Rekabet avantajı sağlamak için ihracatçılara finansal teşvikler sunulmalı.

10.2. Hammadde ve Maliyet Artışları

- Çelik ve alüminyum gibi hammaddelerin fiyatlarındaki artış.

- Döviz kurlarındaki dalgalanmalar nedeniyle ithal bileşen maliyetlerinin artması.

Çözüm Önerileri:

- Uzun vadeli tedarik sözleşmeleri yapılmalı ve hammadde fiyatları sabitlenmelidir.
- Yerli hammadde üretimini artıracak yatırımlar desteklenmelidir.

10.3. Teknolojik Yenilik ve Dijitalleşme Zorunluluğu

- Artan otomasyon ve Endüstri 4.0 beklentileriyle teknoloji yatırımlarının zorunlu hale gelmesi.
- Küçük üreticilerin bu yatırımları karşılamakta zorlanması.

Çözüm Önerileri:

- Devlet destekli dijitalleşme teşvikleri sunulmalı.
- Endüstri 4.0 uyumluluğu için ulusal stratejiler geliştirilmelidir.

10.4. Kalifiye İş Gücü Eksikliği

- Teknik bilgi gerektiren alanlarda nitelikli iş gücü bulunamıyor.
- Mezunların sektörel deneyim eksikliği bulunuyor.

Çözüm Önerileri:

- Teknik okullarla işbirliği yapılarak sektörün ihtiyacına uygun müfredatlar geliştirilmelidir.
- Uzmanlaşma programları ve staj olanakları yaygınlaştırılmalıdır.

10.5. Yüksek Enerji Maliyetleri

- Yüksek enerji tüketimi üretim maliyetlerini önemli ölçüde arttırıyor.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş yetersiz.

Çözüm Önerileri:

- Yenilenebilir enerjiye geçişi destekleyecek teşvikler sunulmalıdır.

- Enerji verimliliği projeleri desteklenmelidir.

10.6. Finansman ve Sermaye Erişimi

- Yeni makineler ve teknolojik yatırımlar için finansman bulmak zorlaşıyor.
- Küçük şirketler yüksek faiz oranları nedeniyle projelerini hayata geçiremiyor.

Çözüm Önerileri:

- Uygun faizli kredi programları ve Ar-Ge fonları geliştirilmelidir.
- Kamu ve özel sektör ortaklıklarıyla yeni finansman modelleri yaratılmalıdır.

11. OTOMOTİV SEKTÖRÜ ANALİZ

Bursa'da diğer önemli sanayi dalı, otomobil ve muhtelif yedek parça üretimini de kapsayan otomotiv endüstrisidir. Bugün, Bursa'mızda üç adedi binek tipi otomobil, bir adedi de minibüs ve midibüs, az sayıda da kamyonet üretiminin gerçekleştirildiği dört adet otomobil üretim fabrikası mevcuttur. Bu üç fabrikada Türkiye'nin toplam binek otomobil üretiminin yaklaşık %80'i, toplam minibüs üretiminin %14'ü, toplam midibüs üretiminin ise %45'i gerçekleşmektedir. Bunun yanında Bursa'da motorlu kara taşıtları için çok sayıda parça ve aksesuar imalatı da yapılmaktadır. İmalat sanayii içerisinde, gerek üretim çeşitleri, gerekse üretim miktarları açısından en geniş faaliyet alanına sahip sektör de budur.

11.1 Ekonomik Sorunlar

- **Kur Dalgalanmaları:** Döviz kurlarındaki dalgalanmalar, ithalat bağımlılığı yüksek olan otomotiv sektöründe maliyetleri artırarak hem üreticiler hem de tüketiciler üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadır. Bu durum, fiyatların artmasına ve piyasa talebinin daralmasına yol açmaktadır.
- **Vergi Politikaları:** Yüksek vergi yükleri, özellikle Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV), otomobil satın almayı zorlaştırmakta ve iç pazarı küçültmektedir.
- **Arazi Fiyatları:** Sanayi alanlarında arazi maliyetlerinin yüksek olması, üretim kapasitelerini artırmak isteyen firmaların büyümesini engellemektedir. Yeni yatırım alanları bulmak giderek zorlaşmaktadır.
- **Uluslararası Rekabet:** Fas, Hindistan ve Çin gibi düşük maliyetli üretim yapan ülkelerle rekabet etmekte zorlanılmaktadır. Bu ülkelerdeki üreticilerin düşük maliyet avantajı, yerli firmaların ulusal ve uluslararası pazarda rekabet gücünü düşürmektedir.

Çözüm Önerileri:

- Döviz dalgalanmalarının etkisini azaltmak için uzun vadeli istikrarlı bir para politikası izlenmelidir.
- Vergi yükünü hafifletmek için ÖTV ve MTV oranlarında düşüş yapılabilir. Özellikle yerli üretimi teşvik edecek özel vergi muafiyetleri uygulanmalıdır.
- Arazi fiyatlarını kontrol altına almak için sanayi alanlarının genişletilmesi ve devlet destekli uygun fiyatlı arazi tahsisi sağlanmalıdır.
- Uluslararası rekabette destek sağlamak için yerli üreticilere ihracat teşvikleri artırılmalı ve devlet destekli fonlar oluşturulmalıdır.

11.2 Çevresel ve Yasal Sorunlar

- **Organize Sanayi Bölgeleri (OSB):** OSB yönetmelikleri, sektörün güncel ihtiyaçlarına yanıt verememekte ve yatırımcıların sanayi alanlarında verimli çalışmasını zorlaştırmaktadır.
- **Çevresel Standartlar:** Karbon salınımını azaltmaya yönelik uluslararası düzenlemeler, üretim maliyetlerini artırmakta ve sektörü daha sürdürülebilir yöntemlere yöneltmektedir.

Çözüm Önerileri:

- OSB yönetmelikleri yeniden düzenlenmeli ve sanayi alanlarının genişletilmesi için devlet desteği sağlanmalıdır.
- Elektrikli ve hibrit araç üretimi teşvik edilmeli, çevresel standartlara uyum sağlanması için teknoloji yatırımları desteklenmelidir.

11.3 Tedarik Zinciri Sorunları

- **Dışa Bağımlılık:** Otomotiv sektöründe kritik bileşenlerin (örneğin, çip, batarya ve motor) büyük bir kısmı ithal edilmektedir. Küresel tedarik zincirindeki aksaklıklar, üretim süreçlerini kesintiye uğratmaktadır.
- **Hammadde Maliyetleri:** Çelik, alüminyum ve diğer hammaddelerdeki fiyat artışları, sektörde maliyet baskısını artırmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Yerli üretim kapasitesini artırmak için AR-GE teşvikleri sunulmalıdır.
- Alternatif tedarik kaynakları geliştirilerek dışa bağımlılık azaltılmalıdır.

11.4 İşgücü Sorunları

- **Kalifiye Eleman Eksikliği:** Otomotiv sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünün yetersiz olması, özellikle dijitalleşme ve elektrikli araç teknolojileri gibi yeni alanlarda sektörü zayıflatmaktadır.
- **Eğitim Yetersizliği:** Mesleki eğitim programlarının yetersizliği, iş gücü ile sektör ihtiyaçları arasında uyumsuzluğa neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Teknik liseler ve üniversitelerle iş birliği yapılarak sektöre özel eğitim programları geliştirilmelidir.
- Gençlerin sektöre yönlendirilmesi için burs ve kariyer fırsatları artırılmalıdır.

11.5. Teknolojik ve Yapısal Reformlar

Teknolojik Dönüşüm

- Geleneksel üretim yöntemleri, Endüstri 4.0 standartlarının gerisinde kalmaktadır.
- Dijitalleşme eksikliği, üretim süreçlerini yavaşlatmakta ve uluslararası rekabette zayıflığa neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Dijital dönüşüm projeleri için özel teşvikler sunulmalı ve Endüstri 4.0 uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.
- Elektrikli ve otonom araç teknolojilerine yatırım yapılmalıdır.

Yapısal Reformlar

- Eğitim sisteminin sanayi sektörünün ihtiyaçlarına yeterince cevap verememesi.
- Yüksek katma değerli üretim eksikliği, sektördeki büyümeyi sınırlamaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Eğitim ve sanayi iş birliği artırılarak sektöre uygun iş gücü yetiştirilmelidir.
- Yüksek katma değerli ürünler için devlet destekli AR-GE programları oluşturulmalıdır.

12. KÂĞIT - AMBALAJ - BASIM - YAYIN - REKLAM SEKTÖRÜ ANALİZİ

12.1. Hammadde Tedarik Sorunları

- Selüloz ve kâğıt hammaddesinin büyük bir kısmı ithal edilmekte ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar maliyetleri artırmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Yerli kâğıt hammaddesi üretimi için yatırımlar desteklenmelidir.
- Geri dönüşüm faaliyetleri yaygınlaştırılarak yerel kaynaklar daha etkin kullanılmalıdır.

12.2. Yüksek Enerji Maliyetleri

- Basım ve ambalaj üretiminde enerji maliyetleri, sektörün genel maliyet yapısını ciddi şekilde etkilemektedir.

Çözüm Önerileri:

- Yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak için sektörel teşvikler uygulanmalı.
- Enerji tasarrufu sağlayacak modern teknolojiye geçiş desteklenmelidir.

12.3. Dijitalleşme ve Teknolojik Yatırımlar

- Geleneksel basım teknikleri, dijital baskı teknolojilerinin gerisinde kalmakta ve yeniliklere uyum zorlaşmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Dijital baskı teknolojilerine geçişi hızlandıracak kredi ve hibeler sağlanmalıdır.
- Endüstri 4.0 uyumlu baskı ve ambalaj sistemleri yaygınlaştırılmalıdır.

12.4. Kalifiye İş Gücü Eksikliği

- Teknik bilgi ve beceriye sahip nitelikli personel bulma zorluğu.

Çözüm Önerileri:

- Mesleki eğitim programları desteklenerek sektör ihtiyacına uygun işgücü yetiştirilmelidir.
- Gençlere sektörün cazibesini artıracak kariyer programları oluşturulmalıdır.

12.5. Rekabet ve Pazarlama Sorunları

- Yüksek maliyetler nedeniyle uluslararası pazarlarda rekabet avantajının azalması.

Çözüm Önerileri:

- Firmaların dijital pazarlama faaliyetlerine yönelik destekler artırılmalı.
- Yurtdışı fuar ve etkinliklere katılım teşviki sağlanmalıdır.

12.6. Geri Dönüşüm Eksikliği

- Geri dönüşüm faaliyetlerinin yetersizliği, çevresel maliyetleri artırıyor.

Çözüm Önerileri:

- Geri dönüşüm bilincini yaygınlaştıracak kampanyalar ve teşvikler artırılmalı.
- Geri kazanılan materyallerin yeniden kullanımı için teknoloji yatırımları desteklenmelidir.

13.ELEKTRİK - ELEKTRONİK SEKTÖRÜ ANALİZİ

13.1. Artan Maliyetler ve Rekabet Koşullarındaki Dengesizlik

Sektörde maliyet artışları, özellikle enerji ve hammadde fiyatlarının yükselmesi, rekabet gücünü olumsuz etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır. Bu durum, Türk üreticilerinin global pazarlarda rekabet edebilme kabiliyetini zayıflatmaktadır.

Rekabet avantajının korunabilmesi için maliyetlerin yönetimi ve verimliliğin artırılması gereklidir.

13.2. Yüksek Personel Maliyetleri

Elektrik-Elektronik sektöründeki iş gücü maliyetleri, sektördeki rekabet gücünü azaltan bir diğer önemli faktördür. Personel maliyetlerinin optimize edilmesi ve verimli insan kaynağı yönetimi konusunda çözüm önerileri geliştirilmelidir.

13.3. Yurtdışı Pazar Daralması ve Çin Etkisi

Çin'in küresel pazardaki etkinliği, Türk firmalarının yurtdışındaki pazar payını daraltmaktadır. Çin'in düşük maliyetli üretim gücü, sektördeki Türk firmalarının rekabet avantajını tehdit etmektedir.

13.4. Devlet Teşviklerinin Sınırlanması

Devletin yurtdışı pazarlarda sunmuş olduğu teşviklerin sınırlanması, Türk firmalarının yurtdışı pazarlarında daha az rekabet edebilmesine yol açmaktadır. Bunun yerine, iç pazarda yerli üretimin teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

13.5. Elektrik-Elektronik Sektöründe Yerli Üretim Teşviki

Yerli üretimi artırmak amacıyla KDV oranlarının düşürülmesi önerilmektedir. Bu, sektördeki yerli üreticilerin maliyetlerini düşürerek, ulusal üretimin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Devlet teşviklerinin, yeni şirket kurulumları yerine mevcut işletmelerin büyümesine odaklanması gerektiği belirtilmiştir.

13.6. Elektrik-Elektronik Risk Yönetimi ve Denetimler

Sanayi bölgelerinde, hangi işletmelerin ne kadar ve hangi Elektrik-Elektronik ürünlerini kullandığına dair bir veri eksikliği bulunmaktadır. Elektrik-Elektronik risk haritası oluşturulması, bu eksikliğin giderilmesine yardımcı olabilir.

Elektrik-Elektronik mühendisleri odasının teknik destek sağlayarak risk yönetimi ve denetim süreçlerine katkı sunması gerektiği ifade edilmiştir.

13.7. Yasal Düzenlemelere Uyumluluk ve Bilinçlenmenin Artırılması

Türkiye'deki elektrik-elektronik sektöründe, sektöre özgü yasal düzenlemelere uyumluluğun artırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, sektörel bilgi birikiminin artırılması ve yerli mühendislik kapasitesinin güçlendirilmesi önemlidir.

Elektrik-Elektronik grubu hakkında bilgi birikiminin artırılması, sektördeki uygulamaların uluslararası düzeyde rekabetçi olmasını sağlayacaktır.

13.8. Ticari İşlemlerde Belirsizlikler

Ticari süreçlerdeki belirsizlikler, sektördeki şirketlerin geleceğe yönelik strateji geliştirmesini zorlaştırmaktadır. Ticaretin daha öngörülebilir ve stabil hale getirilmesi için daha sağlam bir yasal altyapı oluşturulması gereklidir.

13.9. Akademik Yapılar ve Sanayi İş Birliği

Bursa sanayisi ile akademik yapılar arasındaki iş birliğini güçlendirmek, yeni girişimcilerin desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca, genç girişimcilerin desteklenmesi bilgilerini pratiğe dönüştürmelerine katkı sağlayacaktır.

14. DIŞ TİCARET SEKTÖRÜ ANALİZİ

14.1. Gümrük ve Lojistik Sorunları

- Gümrük işlemlerinde uzun bekleme süreleri ve yoğun bürokrasi.
- Lojistik maliyetlerinin artışı, ihracat ve ithalat süreçlerini zorlaştırıyor.

Çözüm Önerileri:

- Gümrük süreçlerini dijitalleştiren platformların yaygınlaştırılması.
- Lojistik altyapı projelerine yatırım yapılarak ulaşım maliyetlerinin düşürülmesi.

14.2. Döviz Kuru Dalgalanmaları

- Döviz kurlarındaki ani değişiklikler, şirketlerin maliyetlerini öngörülemez hale getiriyor.

Çözüm Önerileri:

- Döviz riskine karşı sigorta ve hedge mekanizmalarını yaygınlaştıracak eğitimler verilmesi.
- İhracatçılar için döviz kuru sabitleme programları geliştirilmesi.

14.3. Pazar Çeşitlendirme Eksikliği

Firmaların belirli bölgelerle sınırlı ihracat yapması, pazar risklerini artırıyor.

Çözüm Önerileri:

- Yeni pazarlara yönelik ticari delegasyonlar ve fuar destekleri artırılmalı.
- Uluslararası pazarlama stratejileri geliştiren danışmanlık hizmetleri sağlanmalı.

14.4. Finansman Erişim Sorunları

Dış ticaret yapan firmalar için uygun kredi imkânlarının sınırlı olması.

Çözüm Önerileri:

- İhracat finansmanı için düşük faizli kredi programlarının yaygınlaştırılması.
- Kamu ve özel sektör iş birliğiyle ihracat teşvik fonlarının oluşturulması.

14.5. Ticari Mevzuat ve Sertifikasyon Süreçleri

Uluslararası standartlara uyum ve sertifikasyon maliyetleri yüksek.

Çözüm Önerileri:

- Sertifikasyon ve mevzuat uyumu için devlet destek programlarının geliştirilmesi.
- Ticari mevzuatlar konusunda firmalara rehberlik edecek danışmanlık hizmetleri sunulması.

14.6. Dijitalleşme Eksikliği

Dış ticaret yapan küçük ve orta ölçekli işletmeler dijital altyapıya sahip değil.

Çözüm Önerileri:

- E-ticaret ve dijital pazarlama platformlarına entegrasyon için teşvikler sunulmalı.
- Uluslararası ticaret için dijital araçlar ve platformlar konusunda eğitimler artırılmalı.

14.7. Diğer Sorunlar

Sorun: İhracatçı firmalara sağlanan devlet desteklerinin kaldırılması, ödemede gecikmesi ve azaltılması gibi konular firmaların yeni pazarlara açılması ve daha cesur davranmasının önüne geçip rekabet gücümüzü zayıflatmaktadır. Rekabet içinde olduğumuz ülkelere göre bu desteklerde geri kaldığımızı düşünüyoruz.

Çözüm: İhracatçılara sağlanan devlet desteklerinde en azından eskisi gibi kolaylıklar sağlanabilir ve daha iyileri sunulabilir. Böylelikle buraya aktarılan bütçe daha fazla ihracat ile karşılık bulmuş olabilir.

Sorun: İhracatçıların aldıkları ödemelerin ciddi bir kısmının TL'ye dönme zorunluluğu döviz ödemeleri olan firmalar için zarara neden olmaktadır. Ayrıca izin verilen ülkelere alınan nakit ödemelerde sahte ve geçersiz döviz durumları firmaları zora sokmaktadır

Çözüm: Ülkeye getirilen dövizin eskisi gibi TL'ye dönme zorunluluğun kaldırılması ya da oranın düşürülmesi ile ülkemizde kullanılan para sayma makinalarının güncel tutulması firmalara fayda sağlayacaktır.

Sorun: Dış ticarete bir müşteri kazanmak için en az 2-3 yıl gerekiyor, ciddi efor sarf etmek gerekiyor , en zoru da çalıştığın ve çalışmaya başladığın müşterileri sürdürülebilir bir şekilde koruman gerekiyor . Şu an Türkiye'nin geldiği durum için müşterilerle her geçen gün zorlaştığıdır. Türkiye kalesiyle fiyatıyla bir yere geldi fakat son iki yıldır özellikle 2024'te her konuda pahalı kalmaya başladı bugüne kadar 2024 ilk altı ay dâhil Polonya Macaristan İtalya Romanya ile rekabet edebilir durumda idi fakat bugün saydığımız bu ülkeler rekabet yarışında bizden öne geçmeye başladı. Bunun yanında Çin ürün rekabetinde tartışılır tarafı kalmadı kalitesiyle ucuzluğu ile bizden çok çok önde. Fas ve Mısır rekabet edilecek gibi değil.

Çözüm: Bunları varsayarak Türkiye'nin eski rekabet gücüne kavuşması için çok hızla geçiş sağlamalı kurlar olması gerekli seviyeye çıkarılmalı. Ücretler gözden geçirilmeli. Sanayici tüccar esnaf kesimin istihdam ve yatırım yapacak seviyeye getirilmeli. Altyapı hazırlanmalı ihracat ülkenin dinamiğidir. 2025 bunların çözüm yılı olmalıdır. İhracatçıya merkez bankasının %2 desteği şu aşamada %10 seviyelerinde olmalıdır.

Sorun: Enflasyon -kur artışı dengesinin bozulmuş olması, 2024 yılında enflasyon %45 civarında gerçekleşirken, yıllık kur artışı %19 olarak gerçekleşmek üzere ve bu enflasyon kaynaklı maliyet artışını ve karlılık baskısını daha da artırmış durumda.

Çözüm: Ülke Ekonomi Yönetiminin bu baskıyı kaldırması gerekmektedir.

Sorun: Maliyet artışı karşısında fiyat değişikliği yapmak zorunda olan Türk ihracatçısının karşısında Çin firmalarının tam aksi yönde fiyat indirimi Hamlesi var, bu da firmaların zarar etmesi ile beraber, iş kayıplarına sebep olmaktadır

Çözüm: Ülkemiz ihracat firmalarının yaşadığı maliyet krizinin ivedilik ile San. ve Ticaret Bak.lığı tarafından tüm sektör dinamikleri ile birlikte çözüm alternatiflerinin üretilmesi gerekmektedir.

Sorun: Çin den yapılan ithalatlarda Yemen deki Husilerin Kızıldeniz de gerçekleştirdiği eylemler sebebi ile devam eden taşıma maliyetlerindeki dalgalanmalar devam etmektedir.

Çözüm: Ulaştırma Bakanlığının bu durumu göz önünde bulundurarak çözüm üretilmesi yönünde çalışma yapması gerekmektedir.

15. SOĞUTMA SEKTÖRÜ ANALİZİ

Soğutma sektörü, özellikle enerji tüketimi, kullanılan soğutma gazları ve çevresel etkiler açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, gıda sektörüne olan etkisi de oldukça kritiktir.

Üretilen gıdanın büyük bir kısmı, tüketiciye ulaşmadan bozulmaktadır. Bu durum, hem ekonomik kayıplara yol açmakta hem de gıda güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Sektörün karşılaştığı temel sorunlar ve çözüm önerileri aşağıda belirtilmiştir.

15.1. Teknik Eğitim ve Yetersiz Bilgi

Teknik liselerin soğutma bölümü bütçelerinin eksik olması nedeniyle, öğrenciler bakır boru çaplarını ve kaynak yapmayı bilmeden mezun olmaktadır. Bu durum, sektörün ihtiyaç duyduğu kalifiye iş gücünün yetiştirilmesinde büyük bir engel teşkil etmektedir. Yetersiz eğitim, sektörde merdiven altı üretim yapan firmaların artmasına ve haksız rekabete neden olmaktadır. Bu firmalar, yanlış kapasite hesaplamaları yaparak enerji tüketimini artırmakta ve saklama koşullarında problemlere yol açmaktadır.

15.2. Gıda Güvenliği ve Soğutma

Soğutma, gıda sektörünün temel bileşenlerinden biridir. Ancak, dünya genelinde üretilen gıdanın büyük bir kısmı, tüketiciye ulaşmadan bozulmakta ve israf olmaktadır. Bu durum, gıda güvenliğini tehdit etmekte ve aynı zamanda ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Soğutma tesislerinin yetersiz kapasite veya yanlış yönetiminden kaynaklanan bozulmalar, gıda tedarik zincirinde büyük aksamalara neden olabilir.

Öneri: Soğutma tesislerinin verimli çalışması ve gıda güvenliğinin sağlanması için, daha yüksek kapasiteli, enerji verimli ve sürdürülebilir soğutma çözümleri geliştirilmelidir.

15.3. KDV İadeleri ve Bürokratik Engeller

TKDK projeleri veya yatırım teşvik belgeleri ile yapılan soğutma tesislerinde, özellikle KDV iadelerinin çok geç alınması, projelerin karlılığını ciddi şekilde düşürmektedir. Bürokratik engeller ve uzun süreçler, firmaların rekabet gücünü zayıflatmakta ve yatırımlarını risk altına sokmaktadır.

15.4. Karbon Ayak İzi ve Çevresel Yönetim Eksiklikleri

Sektördeki firmalar, karbon ayak izlerini nasıl hesaplayacaklarını ve nasıl yönetebileceklerini bilmemektedir. Karbon ayak izi yönetimi ve çevresel sürdürülebilirlik konusunda eksik bilgi, sektörde çevresel zararlara ve uluslararası pazarlarda rekabet kaybına neden olmaktadır. Firmalar, hangi gazların kullanıldığını, nasıl azaltma yapılması gerektiğini ve karbon ayak izlerini nasıl yöneteceklerini bilmemektedir.

Çözüm Önerileri

15.1. Eğitim ve Sertifikasyon Programları

Teknik eğitimde yaşanan eksikliklerin giderilmesi için, soğutma sektörüne yönelik eğitim programları güçlendirilmelidir. Firmaların sektörel eğitimlere katılımı teşvik edilmeli ve eğitim süreçleri standardize edilmelidir. Bu sayede, sektörün kalifiye iş gücü ihtiyacı karşılanabilir.

15.2. Ar-Ge Desteği ve İhracat Teşvikleri

Küçük ve orta ölçekli sanayi firmalarına, yurtdışındaki rekabetlerini artıracak şekilde Ar-Ge yapmaları konusunda destek sağlanmalıdır. Bürokratik süreçler basitleştirilmeli ve sadece maddi destek değil, aynı zamanda teknik rehberlik ve süreç kolaylıkları da sunulmalıdır. Bu sayede, firmaların yurt dışı pazarlarda rekabet gücü artırılabilir.

15.3. Soğutma Gazlarına Yönelik Uluslararası Yönetmelikler

Soğutma sektöründe kullanılan gazlar ve ilgili yönetmeliklere dair bilgiler, firmalar için dijital platformlarda toplanmalıdır. Hangi ülkede hangi gazların kullanıldığını gösteren güncel bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bu, firmaların farklı ülkelerdeki düzenlemelere kolayca uyum sağlamalarına yardımcı olacaktır.

15.4. Karbon Ayak İzi Yönetimi İçin Yazılım Çözümleri

Soğutma sektörü firmalarının karbon ayak izlerini hesaplamak, raporlamak ve yönetmek için dijital yazılım çözümleri geliştirilebilir. Bu yazılımlar, enerji tüketimi, kullanılan soğutma gazları ve üretim süreçlerinden kaynaklanan karbon emisyonlarını otomatik olarak hesaplayarak firmaların çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olabilir.

- **Öneriler:**
- Karbon ayak izi hesaplama ve raporlama süreçlerini kolaylaştıracak dijital araçlar geliştirilmelidir.
- Kamu ve özel sektör iş birliğiyle, bu yazılımların geliştirilmesi teşvik edilmeli ve firmaların uygun fiyatlarla erişimi sağlanmalıdır.
- Firmalar arasında bilgi alışverişini artırmak için sektörel kümelenmeler oluşturulmalıdır.

15.5. KDV İade Süreçlerinin Hızlandırılması

TKDK projeleri veya yatırım teşvik belgeleri ile yapılan soğutma tesislerinde KDV iadelerinin hızlandırılması, firmaların finansal sürdürülebilirliğini artıracaktır. Bürokratik engellerin azaltılması ve süreçlerin hızlandırılması için kamu-özel sektör iş birliği yapılmalıdır.

15.6. Gıda Güvenliği ve Soğutma Kapasitesinin Arttırılması

Gıda tedarik zincirinde soğutmanın rolü büyüktür. Soğutma tesislerinin kapasitesi ve verimliliği artırılmalıdır. Gıda güvenliğinin sağlanması için, özellikle perakende ve lojistik

alanlarında daha etkili soğutma sistemlerine yatırım yapılması gerekmektedir. Bu, gıda israfını önlemeye yardımcı olacak ve ekonomik kayıpları azaltacaktır.

Sonuç olarak soğutma sektörü, çevresel sürdürülebilirlik, verimlilik, gıda güvenliği ve uluslararası rekabet açısından önemli zorluklarla karşı karşıyadır. Bu zorlukların aşılması için sektöre yönelik eğitim, Ar-Ge desteği, dijital çözümler ve bürokratik engellerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Önerilen çözümlerle, firmalar çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşarak uluslararası pazarlarda rekabet avantajı elde edebilir ve sektördeki haksız rekabet önlenir. Ayrıca, gıda güvenliği ve soğutma kapasitesinin artırılması, gıda israfını azaltacak ve ekonomik verimliliği artıracaktır.

BÖLÜM 3

KENTSEL SEKTÖREL SORUNLAR

1. ULAŞIM

1.1. Uluslararası Havaalanı

Bursa ve çevresinin dünya ile bütünleşmesini sağlayacak olan Yenişehir Havaalanı'na işlerlik kazandırılması hem kent, hem de bölge ekonomisi açısından büyük katkı sağlayacaktır. Ancak, Ağustos ayında başlayan tarifeli seferlerin devam etmesi için gereken yolcu sayısına ulaşamamıştır.

Bu konuda; Gerekli duyuru, yakın çevre ileride kapsayan reklam çalışmaları yapılmalıdır. Özellikle hangi destinasyonlara uçulduğu ve tarife bilgileri reklamlarda yer almalıdır. Yapılan seferler uzun süre istikrarlı olarak devam ettirilmelidir ki kentsel alışkanlıklar gelişsin.

Bu noktada kentin batı koridorunda da gelecek vizyonlu yeni bir hava alanı çalışması başlatılabilir. Bunun altlıkları hazırlanabilir. Bursa Batı havaalanı; Balıkesir, Çanakkale ilerine de aynı zamanda hizmet verecektir. Bu konu planlama programına alınmalıdır.

1.2. Demiryolu

Coğrafi bakımdan İç Batı Anadolu'nun İstanbul'a ve dolayısıyla Avrupa'ya açılmasında stratejik bir mevkide bulunduğu halde, ulaşım imkânları açısından adeta bir yoklar kenti olan Bursa'da demiryolu tamamlanması yönünde de sonuçlanamamıştır. 1873 yılında inşaatına başlanan ve 1892 yılında işletmeye açılan Bursa-Mudanya tren hattının 1952 yılında çıkarılan bir kanunla 10 Temmuz 1953 tarihinde kaldırılmasıyla demiryolu ağlarının dışında kalan Bursa, hâlâ ulusal demiryolu ağlarının dışında bulunuyor. Avrupa demiryolları ulaşım sistemini sürekli yenilerken, bir Avrupa şehri olmaya aday Bursa ise, bir demiryolu hattına sahip olamamanın eksikliğini yaşıyor.

1.3. Yeni Rota Hızlı Feribot

Mudanya – İstanbul arasına hızlı feribot seferleri işlemektedir. Özellikle yaz aylarında Bursa – İzmir – Çeşme – Kuşadası – Bodrum deniz feribot seferleri düzenlenmelidir. Bu her tarafi denizlerle çevrili ülkemizde, ana karayolu hatlarının trafik yükünün azalması için de önemli bir girişim olacaktır.

1.4. Bursa – İstanbul- İzmir Otobanı

Bu boyutunda önemli olan yolların ve yollar üzerindeki sanat yapıların depreme dayanıklı olmasıdır. Söz konusu Bursa – İstanbul- İzmir Otoyolu'nun İstanbul Yolu -Başköy

arası şehir içi yol durumuna gelmiştir. Bu noktada ivedi olarak Ovaakça Başlangıçlı Balabancık Çıkışlı kesiminin Otoyol bağlantısının ivedi olarak hayata geçirilmesi gereklidir. Bu kent içi trafiğin kısmen çözümü için büyük önem taşımaktadır.

1.5. Kent İçi Ulaşım

Bursa gibi lineer kentlerde ulaşım en büyük mekânsal sorunlardan birisidir. Kentimizin coğrafyası gereği güneyinde Uludağ, kuzeyinde Ova olması sebebiyle doğu – batı yönünde lineer (doğrusal) olarak gelişim göstermiştir. Lineer gelişen kentlerde kentin giriş – çıkış noktaları arasındaki mesafenin uzaması, çalışma ve barınma alanları arası mesafenin artması, yoğun bir kent içi ulaşım talebi doğurmaktadır. Bu durum gündelik hayatımızda bile ulaşımı/trafiği kentin en önemli sorunlarından bir haline getirmektedir. Kentte yapılacak bir anket çalışmasında birinci sırada söylenecek sorunun ulaşım olacağı aşikârdır”

“Kentimizin, kent içi ana ulaşım sistemi Ankara Yolu, İzmir Yolu, Yalova Yolu, Mudanya Yolu üzerine oturmuş durumdadır” “Kentın son 60-70 yıllık tarihine bakıldığında bu ana akslara sadece Yakın çevre yolu, uzak çevre yolu ve çevre yoluna Samanlı, Şehir Hastanesi yolu gibi bağlantı yollarının eklendiğini görmekteyiz. Maalesef yıllar içinde alternatif ulaşım aksları oluşturamamışız. Kentin nüfusu her geçen gün artarken buna paralel ulaşım alternatiflerinin artmaması, trafik yoğunluğunun artmasına sebep olmuştur. Son yaşanan depremler bu tür afetlerde ulaşılabilirlik ve lojistik konusunu ön plana çıkarmıştır”

Kent içinde yaşanan yoğunluk, altyapı yatırımları ve hafif raylı sistemin devreye girmesiyle tamamen ortadan kaldırılamamıştır. Burada da önemli olan kent içi alternatif yol güzergahlarının oluşturulmasıdır. Bu noktada karşımıza çıkan konu alternatif yol güzergâhlarının nasıl elde edileceğidir. Mülkiyetin kutsal olarak algılanması ve kanun yönetmeliklerimizin mülkiyeti koruyucu yaklaşımı idareleri kamulaştırma sorunu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kamulaştırma ile yol elde etmek çok maliyetli bir yöntemdir. Yolun imar planında tanımlanan arazi kullanım kararlarından biri olduğunu göz ardı etmeyerek aslında yapılması gereken mevcut imar planlarının revize edilerek daha uygulanabilir, hayata geçirilebilir planlar elde etmemizdir. Kentimiz de uygulama imar planı düzeyinde birçok plan maalesef imar uygulamasındaki sorunlar, mevcut dokuyla uyumsuz plan kararları vb. birçok sebeple uygulanamamaktadır.

Bu planlar hayata geçirilemediğinden yol akslarımızı çeşitlendirmemizin önüne geçmektedir. Bir an önce bütüncül bir planlama yaklaşımı ile mevcut planlarımızı ele alınmalıdır. Yollar üzerindeki köprü, kavşak vb. sanat yapılarının depreme dayanıklı yapılması/ depreme dayanıklı hale getirilmesi elzemdir. Kavşaklara yeterli alanlar bırakmadığımızdan trafiği çözmek için batçık – köprülü kavşak gibi Çözümler yapılmaktadır. Bu sanat yapılarından

birinin yıkılması tüm ulaşımın tıkinmasına sebep olacaktır. Hastane vb. kamusal yapıların ulaşılabilir alanlarda yer seçmesi önemlidir. Bu tür büyük kamu yapıların yer seçiminde her koşulda ulaşılabilir olmasını sağlamak gereklidir.

Bursa Ankara İzmir kent içi geçişinde ana aksın trafik akışını olumsuz yönde etkileyen en önemli etkenlerden biri ana aksı her noktada kesen dikine yoların kontrolsüz çıkışıdır. Bu noktada kent içi ulaşım planlamasında her noktadan bağlantıları engelleyecek çözümler ile ana yola paralel servis yolları planlaması başlatılmalıdır.

1.6. Otopark İhtiyacı

Kent için yollarla birlikte sürdürülebilir ulaşım için toplu ulaşımın yaygınlaştırılması ve otopark ihtiyacının karşılanması gerekmektedir. Kent planlamasında sosyal donatı alanları kadar yapıların ulaşılabilir mesafeleri içinde artan araç sahipliği, yapılardaki yetersiz otopark çözümleri dikkate alınarak bölge otoparkları, yol boyu parklaşma, yol en kesit çözümleri getirilmelidir. Otopark alanları planlamasındaki yasal mevzuatlar ivedi olarak hazırlanmalıdır.

1.7. Bisiklet Yolları

Sürdürülebilir Ulaşımın temeli olan bisiklet yollarının yaygınlaştırılması, rekreatif kullanımda ulaşım aracı olarak kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Bunun için yeni bisiklet yolları yapılarak elektrikli bisiklet dönüşüm sistemi ile kent içi ulaşma entegre edilmelidir.

2.SANAYİLEŞME

2.1. Sanayide Desantralizasyon

“Ülkesel politikalara uygun olarak planlı bir şekilde yürütülen sanayileşme hamlesi ardından tüm Marmara bölgesinin yaşadığı gibi kontrolden çıkmıştır. Bursa, Marmara Bölgesi ile benzer kaderi paylaşmıştır. Kontrolsüz gelişen sanayi, sanayi de çalışacak nüfus, ekonomik cazibe yoğun göçe sebep olmuş, bu duruma planlarla zamanında Çözüm bulunamadığı için barınma ihtiyacından kaynaklı hızlı kaçak yapılaşma, kontrolsüz büyüme kentimizi içinde bulunduğumuz hale getirmiştir. Bursa’da planlı başlayan sanayileşme ardından planlı bir disiplin altına alınamayıp ve yatırımcı kararları ile sanayi alanları oluşmuştur. Sanayici belirli bir bölgede arazi sahibi olmuş, ardından oraya mevzi olarak fabrikalar yapılmış, daha sonra diğer yatırımcılarda çevresinde yer alarak sanayi bölgesi oluşmuştur. Ardından buralar ıslah edilerek OSB’lere dönüştürülmüştür”

İmar parsellerinde planla belirlenmiş, planda belirtilmemiş ise yönetmelikle belirlenmiş, ön, arka ve yan bahçe mesafeleri var. Normalde belirlenen bu alanlar içinde yapı yapılmaması lazım. Ancak özellikle sanayi tesislerinde bu bahçeler saç gibi malzemeler ile kapatılarak depo

olarak kullanılmakta. Bu durumda özellikle yangın gibi durumlarda müdahaleyi güçleştiriyor. 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmasının alt başlıklarından birisi de sanayinin desantralizasyonudur. Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde, BTO, Sanayi Müdürlüğü, ilçe belediyeleri, BEBKA gibi kurumlarla kent içinde kalmış ve risk oluşturan sanayi yapılarının, kullandığı malzeme ve üretim açısından risk oluşturan tesislerin tespiti yapılmalı, bunların kent dışına çıkarılması için uygun alanlar belirlenmeli, bu yapılar kontrollü bir biçimde uygun alanlara desantralize edilmelidir.

Bu konuda, mekânsal tespitler, gerçekçi büyüme talepleri dikkate alınarak kentin makro formuna uygun kentin doğu ve batı bölgelerinde dengeli sanayi alanı planlama stratejileri geliştirilmelidir. Sanayi alanı planlamasında küçük işletmeler ve Kobilere uygun ölçekte dizayn edilmiş planlama alanlarına ihtiyaç bulunmaktadır.

2.2. Planlı Sanayileşme

Planlı sanayiye destekleyecek ve taşınmalarını teşvik edecek teşvik programları planlanmalıdır. Kent içinde plansız konumda olan sanayi tesislerinin envanteri güncellenmeli, küçük işletmelerin Kobi sanayi olası yönünde taleplerini de dikkate alarak planlı alanlar dizayn edilmelidir. Bu noktada mevcut OSB alanlarımızda müteşebbis dışında alan yerler tespit edilmelidir. Bu alanları miktarı son derece az olsa dahi bu olanaklarda göz ardı edilmemelidir. Bugünün Bursa'sını değil geleceğin Bursa'sını inşa etmeliyiz.

Bugün ketimizde TOSAB (tekstil boyahaneleri OSB tüm altyapı çalışmaları bitmesine rağmen henüz taşınma süreci tamamlanmamıştır. Taşınmak işletmeler için maliyeti bir süreçtir. Özellikle Ovadaki kaçak su kullanımının ve boyahane atıklarının da temiz su kaynaklarının kirlenmesinin önüne geçecek bu sürecin mutlaka desteklenmesi gereklidir.

2.3. Küçük Sanayi de Yenilenme ve İhtiyaç Programı

Büyük ölçekli ve kobi nitelikli tesisler dışında küçük sanayi ölçeği olan işletmeler içinde kentin gelişme alanlarına daha yakın konumda yeni bölgelere ihtiyaç vardır. Bu bölgeler he sanayi alanlarını destekler konuda hem de yaşam alanlarının ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Bugün kent içinde kalan yıpranmış küçük sanayi işletmelerinin de rehabilitasyonu veya desantralizasyonu da kentin tartışma konuları içinde yer almalıdır.

2.4. Sanayide Niteliği arttırmak ve Kaybetmemek- Dünya Rekabeti

Sanayide planlı alanların tasarımı ve bu alanlara geçişi teşvik edilmesi yanında, Çin ile rekabet, kentimizin ana sanayi kollarının Mısır, Fas gibi ülkelere kayması gelecek süreçte başta istihdam olmak üzere önemli ekonomik sorunlar yaratacaktır. Sektörlerin ar-ge çalışmalarının teşvik kapsamına alınması, marka değerlerini attıracak teşvik ve eğitim programlarının geliştirmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu konuda sanayileşmenin de ülkesel gelişme ve kentlerin aldığı rollere bakarak strateji geliştirilmelidir. Kentlerin yarıştığı günümüzde, OSBÜK verilerine göre her geçen zamanda Bursa alt sıralara doğru gerilemektedir.

Sektörlerin marka oluşturma ve katma değerli ürün haline gelmesine yönelik Bursa özelinde, teşvik, devlet destekleri, vergi avantajları seçenekleri başta olmak üzere Bakanlık programlarına girmesi sağlanmalıdır.

2.5. Sosyal Katılım ve Rekabetçi Stratejiler

Dünya ekonomisindeki son gelişmeler, rekabete ayak uyduramayan işletmeleri oldukça zor günlerin beklediğine işaret etmektedir. 2025 tarihinden itibaren çoğu sektörümüz Amerika-Çin-BRICS ülkeleri tehlikesine karşı savunmasız kalacaktır. Bu bakımdan rakiplerle rekabet için yeniden yapılanma ve güç birliği kaçınılmazdır. Ülkemizin en büyük şehirlerinden biri olan Bursa, iş dünyası teşkilatlanması açısından da, önemli bir zenginliğe sahiptir. Kentte 30'u aşkın sanayici ve işadamları derneği faaliyet göstermektedir. Sektörel, bölgesel ve genel anlamda kurulan işadamı dernekleri kent ve ülke gündemindeki konularla ilgili zaman zaman bir araya gelerek, çeşitli ortak çalışmalara imza atmaktadır.

2.6. Kalifiye Eleman İhtiyacı

Bu konuda sanayinin ihtiyacı doğrultusunda belediyeler, üniversite ve sivil ihtisas kuruluşları ile daha sıkı bir işbirliği sergileyerek, meslekî eğitim merkezleri kurulmalıdır. RUMELİSİYAD olarak mesleki Kariyer Günleri ve Meslek elemanı yetiştirmek üzere Görükle ve Hürriyet Endüstri meslek Liseleri işbirliği ile çalışmalar yürütmektedir.

Başta üyelerimizden gelen beklentiler de dikkate alındığında, özellikle ara eleman yetiştirmek için sanayinin ihtiyacı doğrultusunda belediyeler, üniversite ve sivil ihtisas kuruluşları ile daha sıkı bir işbirliği sergileyerek, meslekî eğitim merkezleri, meslek edinme kursları, meslek liseleri kurulmalıdır.

3.ÇEVRE

Bursa'nın öncelikli çevre problemleri; sanayiden kaynaklanan atık suların arıtılmadan alıcı ortama deşarjı ile su kaynaklarının kirlenmesi ve hava kirliliği olarak belirlenmiştir. Hava kirliliğinin, sanayi, trafik ve ısınma olmak üzere üç temel kaynağı bulunmaktadır.

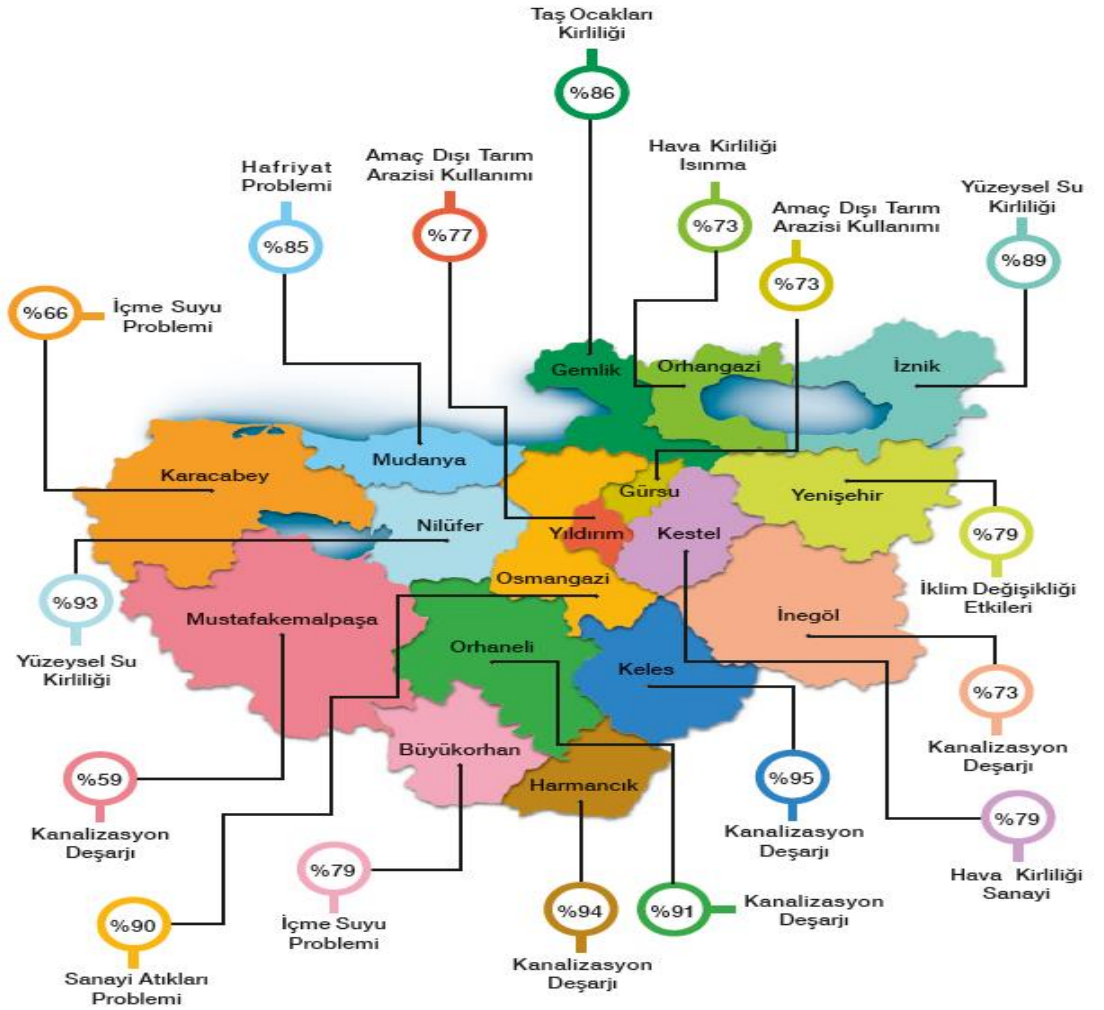
Atık su ve hava kirliliği dışında içme Suyu, Katı Atık, Koku Gürültü ve Görüntü kirlilikleri diğer çevre problemleridir.

Ayrıca iklim değişikliği etkisi ile, tarımda verimde düşüş, meyve ve sebzelerin olgunlaşmadan çürümesi, düzensiz yağışların ürün miktarında azalmaya neden olması, aşırı soğukların meyve ağaçlarında donmalara neden olması, ağaçların vaktinden önce çiçeklenmesi

ve meyvelerin yanması, sebze ekim zamanının değişmesi, kuraklığın artışı, aşırı yağışlarla gelen erozyon nedeniyle toprak kaybı, yağışların artışıyla sel olaylarının artması sorunları görülmektedir.

Ekonomide ise Enerji tüketiminin artması, Kuraklık ve selin getirdiği ekonomik kayıp Hastalıkların tedavisinin ekonomik maliyeti Sıcaklık artışı nedeniyle tarım ve balıkçılık faaliyetlerinin olumsuz etkilenmesiyle gelen ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalınmaktadır.

İlçeler Bazında Öncelikli Sorunlar



Kaynak: Bursa İlçeleri Çevre Sorunlarını Belirliyor” Projesi Sonuç Raporu,2018

3.1. İçme Suyu

- İçme Suyu: Kaynak rezervlerinin kirliliklerinin kontrolü için zirai ilaçlama fazlalığı ile kontrolü yapılaşma için tedbirler alınmalıdır. Çevre kontrol birimleri oluşturulmalıdır.

- Kaynak sularının denetimi: Bursa sular şehri olarak önemli bir üne sahiptir. Bu noktada su kaynaklarının ticari kullanıcılarının bedel tahsisinde faturalandırmanın, çıkan ürün irsaliyeleri temel alınarak tahsili için yasal düzenlemeye ivedi olarak ihtiyaç bulunmaktadır. Bu hem kaynakların kontrolü, kaçak kayıp oranlarının netleştirilebilmesi için ve en önemlisi Bursa'nın zenginliğinin tescili için büyük önem taşımaktadır.
- Hazır su satışının sınırlandırılması
- Su kaynaklarının denetimi ve artırımı
- Köy çeşmelerinin tadilatı
- Yeraltı sularının korunması

3.2. Atık Su

- Arıtma tesislerinin yapılması
- Denetim ve yaptırımların artırılması
- Sanayi deşarjlarının kontrolü
- Kanalizasyon toplama hatlarının kontrolü
- Kaçak deşarjların önlenmesi
- Kirlilik haritalarının hazırlanması
- Arıtılmış suların yeniden kullanımı

3.3. Atık Yönetimi

- Sokak Toplayıcılarının kontrolü
- Denetim ve yaptırımların artırılması
- Yeni bertaraf tesislerinin kurulması
- Hafriyat atıklarının denetlenmesi
- Geri dönüşümcüler ve Hurdacılar: Geri dönüşümcüler ve hurdacılar ile ilgili uzun zamandır devam eden doğu ve batı bölgeleri projeleri ivedi olarak tamamlanmalıdır.

3.4. Hava Kirliliği

- Sanayi denetimlerinin artırılması
- Termik santralin yapılmaması
- Kömür denetimlerinin artırılması/kaliteli yakıt kullanılması
- Doğalgazın yaygınlaştırılması
- Toplu taşımanın teşvik edilmesi
- Mobil izleme istasyonlarının kurulması
- Konut ve sanayi bölgelerinin ayrımının net olarak yapılması
- Yenilenebilir enerji kaynakları kullanımının artırılması

3.5. Koku Problemi

- Kanalizasyon ve yağmur suyu hatlarının kontrolü
- Ulaşımında kalitesiz yakıt kullanımının engellenmesi
- Çöp kutularının temizlenmesi
- Kömür kullanımının sınırlandırılması
- Sanayi denetimlerinin artırılması
- Arıtma çamurlarının uygun bertarafı
- Hayvan yetiştiriciliğinin denetlenmesi

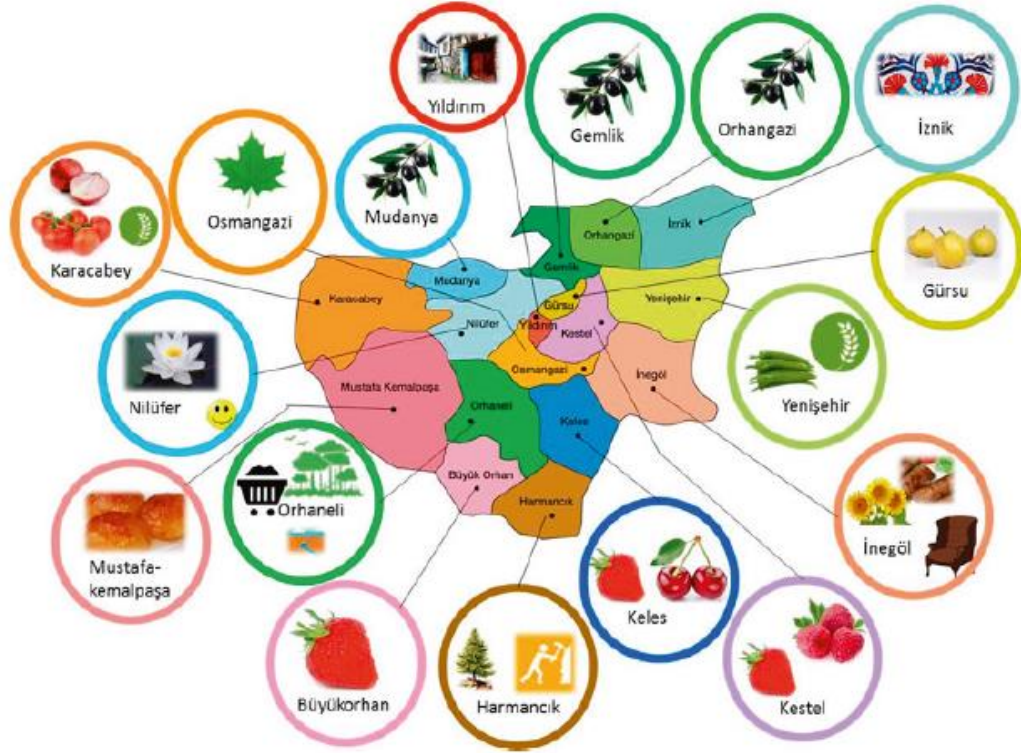
3.6. Gürültü

- Denetim ve cezai işlemler artırılmalı
- Bina yıkım saatleri düzenlenmeli
- Egzoz denetimleri yapılmalı
- Araç, düğün, korna, trafik vb. denetimi artırılmalı

3.6. Görüntü

- Baz istasyonları kaldırılmalı
- Çarpık kentleşme önlenmeli
- Tarihi binaların restorasyonu yapılmalı
- Binalarda kat sayısı sınırlandırılmalı
- Yol kenarlarında ağaç perdeler yapılmalı
- Bina estetiği Tabelalar düzenlenmeli
- Araç park yerleri düzenlenmeli
- Sokak atık toplayıcılarının yönetimi

İlçelerin Öncelikli Simgeleri



4. İMAR VE PLANLAMA

4.1. Plansız Yapılaşma Sorunu

Yoğun göç ve çarpık yapılaşma nedeniyle Bursa nüfusu her yıl %6 gibi çok büyük bir oranda artmakta ve göç alan bir şehirdir. İşyeri sayısı bakımından üçüncü büyük şehir olan Bursa, nüfusa göre ise dördüncü durumdadır. Bu da beraberinde plansız yapılaşmayı getirmekte; plansız yapılaşma ise hem Bursa'nın verimli topraklarını hem de yeraltı sularını tehdit etmektedir. Çok verimli topraklara sahip olan ova, Bursa'nın su deposu niteliğinde olmasına rağmen, günümüzde petrol kadar değerli olan su ve toprakların korunması, plansız yapılaşmanın önlenmesi ve en önemlisi gelecek nesillere yaşanabilir bir Bursa bırakılabilmesi için Bursa 2050 Strateji Planına uyulmalıdır. Bursa 2050 Vizyonu Çevre Düzeni Planı' ile çevresel, sosyal ve ekonomik kalkınmanın bütün olarak ele alındığı bir süreci biliyoruz. Bursa'mız, Türkiye'nin en değerli kentlerinden biridir. Kentlerimizi yalnızca büyümek için değil, dengeli bir şekilde gelişmek için planlamalıyız. Uzun vadeli ve büyük hedefler koyarak Bursa'mızı daha yaşanabilir, sürdürülebilir ve herkes için erişilebilir hale getirmek için

çalışıyoruz. Bursa'nın geleceği için sağlam bir gelişim stratejisi oluşturmamızın şarttır. Plansız yapılaşmanın çözümünde en önemli mesele sorunun ve taleplerin doğru tespiti yer almaktadır.

4.2. Deprem Gerçeğinde Konut Alanları

Bursa sınırlı alana sıkışmış, eskimiş ve önemli ölçüde bir kontrolden geçmemiş yapıların oluşturduğu bir konut dokusuna sahiptir. Bu, kentte yaşayanları hem plansız dokunun yarattığı, ulaşım, altyapı, sosyal alan ihtiyaçlardan yoksun bırakırken, hem de olana kadar görmediğimiz, düşünmek istemediğimiz deprem gerçeği ile de baş başa bırakmış durumdadır. Bu nedenlere, kentsel dokunun yapısal olarak sağlıklılaştırılması, sosyal imkanlar ile zenginleştirilmesi, altyapısal olarak ta güçlendirilmesi gerekmektedir. Bunun için; Kentsel dönüşüm süreçlerinin desteklenmesi çok önemlidir.

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca imar adası bazında verilen 0.50 artışı reel anlamda 0.28 e karşılık gelmektedir. Bu değer zaten yoğun olan dokunun kent bütünü de değişimine olanak tanımamaktadır. Bu oranın ivedi olarak yeniden gözden geçirilmesi gereklidir.
- Yasal düzenlemelerin içine maliklerinin mevcut yapı stoku kullanım alanlarından minimum %10 oranında küçülme zorunluğu getirilmelidir. Sadece inşaatı yapan firmaya ekonomik çözümü bulmak bırakılmamalıdır. Bu baskı kentsel stokun imar artış talepleri ile daha da baskı altına alınmasına neden olmalıdır.
- Kentsel dönüşümde yol alanı terkleri kentsel donatı içinden sayılmalıdır.
- Belirli metrekarelerin üzerindeki dönüşümlerde ilave emsal veya daha az terk yapabilme gibi teşvikler getirilmelidir. Unutulmamalıdır ki büyük site uygulamalarının bazı donatı ihtiyaçlarını site içinde çözmektedirler.

4.3. Yeni Yerleşme Alanları

Bursa kenti ülke bazında eski nüfus artış hızına sahip olmasa da hala göç alan kentler arasındadır. Söz konusu mevcut kent nüfusunun doğal nüfus artışı da dikkate alındığında kent merkezinin farklı kullanıcı talepleri dikkate alınarak yeni imar alanlarına ihtiyacı olduğu açıktır.

- Kentin sosyal profiline göre yeni imar alanları oluşturulmalıdır. Ülkemizde imar planlama süreci mülkiyet hukuku nedeni ile son derece uzun yıllar almaktadır. Bu nedenlerle günümüz ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olan Bursa'nın daha hızlı hareket etmesi gerekmektedir. Kentimizde merkezin batı kesiminde mera bölgesi olarak planlanan konut alanının imar planlama süreci ne yazık ki 30 yıl sürmüştür.
- Kentin farklı lokasyonlarında, planlanmış bulunan sanayi alanları ve bu alanların yan sektörlerin yaratacağı yerleşme yoğunluğu dikkate alınarak ivedi olarak konut ve sosyal

alanlar planlanmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde gelecekte bu alanların çevresi de kaçak ve plansız yapılaşmaların kurbanı olacaktır.

- Kentsel alanların planlamasında, yol alanlarının da terk yanında donatıdan sayılması yönünde yasal düzenlemeye ihtiyaç vardır. Kentsel standartlar belirlenirken planlama nüfus ve nüfus diyagramı dikkate alınmalıdır. Yazlık alanlara gereksiz eğitim alanı planlanabilmektedir. Bu nedenlerle planlama alanının niteliğine, nüfus profiline uygun eğitim alanı planlanmalıdır. Bu noktada, bir eğitim alanı büyüklüğü kapasite öğrenci nüfusu baz alınarak planlanmalı ve plan büyüklüğü bu veriler ışığında hesaplanmalıdır.
- Konut alanları planlamasında belediyenin alanı rezerv alan yapmadan kanuni değişiklikler ile mülkiyet ediniminin önü açılmalıdır. Bu yerel idarelerin süreç içinde olması ile planlama süreçleri hem hızlanacak hem de planlama alanının altyapı ihtiyaçlarının idare tarafından karşılanmasında sürdürülebilirlik sağlayacaktır.

4.4. Derelerin Islahı ve Kentsel Peyzaja Katkı

Şehir içine yer alan Deli çay, Nilüfer Çayı başta olmak üzere kent içinden geçen tüm kesimin ıslah projesi DSİ ile işbirliği içinde ivedi olarak hazırlanmalıdır. Hazırlanan projenin yapımı programa alınmalıdır. Bu konuda bakanlıklardan destekler alınmalıdır. Kent içi geçişlerin de ise çevre peyzaj düzenlemeleri ile kent kullanıcılarına rekreatif alanlar yaratılmalıdır.

4.5. Arıtılmış Suların Yeniden Kullanımı

Kentlere gri atık su sisteminin yaygınlaştırılması için imar kanunlarında teşvikler ile ilgili kararlar getirilmesi sağlanmalıdır.

4.6. Güneş Enerjisi Kullanımı

Kentlere güneş enerjisi sisteminin yaygınlaştırılması için imar kanunlarında teşvikler ile ilgili kararlar getirilmesi sağlanmalıdır.

4.7. Turizmin desteklenmesi

Bursa tarihi kültürel mirası ile önemli bir değere sahiptir.

- Bu noktada termal turizm desteklenmelidir. Günümüzde sıcak su potansiyeli ne sahip bölgeler tespit edilmelidir. Bu konuda termal tesis bölgeleri oluşturulmalıdır. Hibe programları, vergisel avantajlar programlanmalıdır.
- Hanlar çevresinde son zamanlarda yapılan yatırımlar kentimizi motive etmiştir. Bu desteğin devamı ve projenin Tahtakale, Pınarbaşı, surlar çevresini de ikinci aşama proje olarak yeni bir teşvik için kentimize destek alınmalıdır. Unutulmamalıdır ki ecdadımız bugüne Bursa'nın manevi bağrından çıkararak gelmiştir.

- Bursa her yeri tarih olan ve doğal kaynak değerleri zengin bir kenttir. Özellikle kentin turizm potansiyeli yüksek ilçe ve mahallelerinde eko turizm desteklenmelidir. Bu noktada İznik ve Orhaneli, Keles coğrafyası bunlar için en uygun bölgeler arasındadır.

4.8. Tarım Alanları ve Kullanımı

Tarım alanları ile ilgili ülkemizde ki en önemli konulardan biri tarım alanlarının korunması gerçeği ile tarım alanlarının kentsel ihtiyaçlar içinde kullanılması gerekliliğidir. Bu noktada karar alma süreçlerinde bu hassas dengenin dikkate alınması gerekliliğidir.

4.9. Bürokratik Süreler Hızlanmalı

Planlama ve ruhsatlandırma, kurumsal bilgi talebi konularında, devlet kurumlarındaki karar verme süreçlerinin, çözüm üretme anlayışından tümüyle uzaklaşmış bulunmaları ülkemizde konuların yıllara sari dahi çözülememesi sonucunu doğurmaktadır. Bir ruhsat alanın bir buçuk yıla yaklaştığı, bir imar konusunun en az iki yıl ve daha uzun olduğu düşünüldüğünde insan ömrünün %5'i sadece bir konuyu çözmekle geçmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bursa'da yaşanan sektörel ve yerel kentsel sorunları tespiti ve çözümlerin önerilebilmesi için katılımcı bir anlayışa çalışma yapılmıştır. Bu raporla RUMELİSİYAD olarak sonuçları analiz etmeye çalıştık.

Amacımız, karar vericilerin karşı karşıya buldukları problemleri tanımlamalarına yardımcı olacak veriler ve analizler sunmaktır. Çünkü Bursa tüm özelliklerinin yanında bir sanayi kentidir.

Sürdürülebilir, sağlıklı, planlı bir Bursa için kentleşme ve sanayileşme odaklı tespit ve önerilerimizin dikkate alınacağı inancıyla saygılarımızı sunuyoruz.



KATKIDA BULUNAN RUMELİSİAD ÜYELERİ/ TEŞEKKÜR

Sanayi Komitesi

Ceren Oğul

Murat Yarımkaş

Gülben Ardahan

Gökhan Yurdumakan

Emrah Şimşek

Network Komitesi

Salim Yılmaz

İpek Deniz

Mehmet Ali Cabbar

Gökhan Yurdumakan

Emrah Şimşek

Sürdürülebilirlik, Enerji ve İklim Değişikliği Komitesi

Nalan Fidan

Nilüfer Taşan

Tekstil Sektörü

Erman Ilıman-Ertona Tekstil

Cemal Çetinkaya-Dersiyon Tekstil

Makine-Ekipman Sektörü

Ceren Oğul-Değişim Motor

Gökhan Yurdumakan-Poligon Mühendislik

Gülben Ardahan-Güldem Soğutma

Taner-Onat Işık-Domino Soğutma

Otomotiv Sektörü

Ümit Okyay-Yamas

Zarif-Sinan Alp-İzmapar Makina Ltd.

Adem Gürarda-Konfida Ambalaj

Elektrik-Elektronik Sektörü

Murat Yarımkaş-Crntech Ölçü Kont Sis.A.Ş.

Ertan Gani-Gani Otomasyon

Kimya Sektörü

Cüneyt Yaren-Castrol

Erkan Mutlu- Kimya Mühendisleri Odası Bursa Şube Başkanı

Madencilik Sektörü

Murat Van – Alto Mermer San. Ve Tic. A.Ş.

Demir Çelik Sektörü

Salim Yılmaz –Sesa Marmara Boru

İnşaat Sektörü

Ömer Kumova – Kumova Insaat

İlhan Altay – Altay Group

Harun Bayrak – Egemen Mimarlık Insaat

Salim Yılmaz – Sesa Marmara Boru

Erhan Adalier – Mar Esen Plastik

Gıda Sektörü

Tamer Esigül – Demir Amca

Serhat Ademoglu – Özgen Kafe

Mahir Elbir – Mahir Elbir Gıda

Abidin Şakir Özen – Abidin Usta

İbrahim Özhan – Öztaner Gıda

Alper Barut – Barut Et Gıda

Lojistik Sektörü

Fahrettin Arabacı – ARC Lojistik

Dış Ticaret

Zarif Alp-İzmapar Makina Ltd.

Ümit Okyay-Yamas

Soğutma Sektörü

Gülben Ardahan Çetin